

מִיּוֹם הַנַּחֲלָה

גליון שיחת הברית
י"ז ע"י
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
"מורשת הנחל"

תורה הזמנית: כ"ה

גליון כ"ז

סיון תשע"ד

נקודת החבר

מיכל לוינון

עבודות הפשוטות

ולזה מבקש שם בהתפלה "והודיעני הדרך" וכו' היינו הדרך האמיתי של העונה. וראב"ן התפעל מאוד מנועם דבריו שנאמרו באמות ובתמים ובענוות חן, ונענה ואמר "ער רעדט וויא אן ערליכער איד?".

וכשזוכין לומר את התפילות הללו מקבלין התעוררות נפלא, כי יש שם תפלות נפלאות לפרנסה, לתורה ולתפלה, ליראת שמים, לתשובה ולתפחת הלב ועוד ועוד, גם יש בהם וידויים רצויים ופיוסים. והתפילה ליום השבת היא בעיקר הודאה ושבח לשמו הגדול יתברך. אגב יש חיזוק נפלא בתוך השבחים מירושלים ע"ה"ק שתובב"א מגדולת ונפלאות חומותיה ומגדליה, מעיינות ונחלים ואבנים יקרות וחומות אש ואבנים טובות ומרגליות אשר יסובבו לעתיד לבא, וגם חיזוק נפלא לימי עקבתא דמשיחא אלו אשר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו וגזירות מתחדשים השי"ת ירחם מעתה, ואפשר הרבה להמתיק הן לכלל והן לפרט עם תפלות נפלאות ויקרות כאלו, ה' יזכנו להתחזק בזה. (ויש לדעת כי אינו לוקח יותר ממכמה דקות כל תפלה. ויזכר לטובה הרה"ח ר' אב"ש ויצהנדרל ז"ל שהדפיס את השערי ציון מחדש באור נפלא, ואולי היה טוב אם היו לוקחים רק התפילות לבדם לעשות מהם קונטרס נפרד שיהיה ביד כל אחד).

וכל זה הוא מלבד הליקוטי תפילות של מוהרנ"ת ז"ל אשר העיד בעצמו כי עתה "מאחר שיצאו התפילות בעולם עתידים ליתן דין וחשבון על כל יום שאין אומרים אותם". וביאר, כי כאשר יבוא האדם למעלה ויתן דין וחשבון על כל ימי חייו יראה, שאם היה אומר אלו התפלות היה חוסך לעצמו הרבה הרבה...

כן מסופר, כי כאשר שמע רלו"צ כי אחד מאנ"ש אינו אומר את התפילות שבשערי ציון שהרי יש לו את הליקוטי תפילות... הקפיד עליו רלו"צ מאד באמרו: "הרי מוהרנ"ת בעצמו היה אומר תפילות מהשערי ציון!..." ומוזה ומוזה אל תנח ידך.

ור' נתן כותב בכמה מקומות שצריך להרבות בכל יום ויום לומר הרבה תחינות ובקשות ולימוד התורה עד שאין היום מספיק... וכמו שידוע בשם רלו"צ כי באמת אין הזמן מספיק לכל מה שצריך להספיק, רק שכשאדם שומר את הזמן הקב"ה נותן לו ברכה בזמן להספיק למעלה מהטבע.

ה' יזכינו להרבות בתפלות ותחנונים בתמימות ובפשיטות ובזה נזכה לנצח כל מלחמותינו בזה העולם אמן.

כאשר מתקרב ובא יום הגדול – חג מות תורתנו, יש לזכור מה שרבינו כותב בליקו"מ (תורה ח') לפרש הפסוק "ומעיינ מבית ה' יצא" – זה מעיין התורה שיוצא מבית התפלה, כי ע"י תפלה זוכין לתורה, בכך יש להתחזק להרבות בדיבורי תפילה ותחנונים, וכך איתא בשבחי הר"ן (י'): "והכלל שכל המיני בקשות שבעולם שנמצאים באיזה ספר שיהיה המצוי בינינו – הכל כאשר לכל לא הניח שום תחינה ובקשה שלא אמרה כמה וכמה פעמים; הן תהילים וספר "שערי ציון" והבקשות הנדפסים בהסדורים הגדולים, ושאר מיני בקשות ותחינות, ואפילו התחינות הנדפסים בלשון אשכנז – כולם לא הניח מלאמרם, והיה רגיל לומר כל התחינות שאחר מעמדות הנדפסים אחר כל יום ויום והוא היה רגיל לומר כל התחינות כולם של כל הימים בפעם אחד".

והנה, הספר שערי ציון חברו ר' נתן נטע הנובר – מגורי האר"י, והוא נחלק לכמה שערים, והאחד נקרא בשם "תיקוני תפלות" והוא כולל תפלות לכל יום מימות השבוע מהאריז"ל. וכאמור שרבינו היה נוהג לפעמים לומר התפלות של כל הימים ביום אחד. וגם אצל אנ"ש לדורותם ידוע שלא מש הספר הזה מתחת ידם והיו כאלו שהחזיקו אותו בתוך הטו"ת, וזקני אנשי שלומינו באומן ושאר עיירות החזיקו בתדירות את ה"שערי ציון", ומתוכו היו אומרים גם סדר "תיקון חצות" וסדר "קרי"ש שעל המטה" על פי האריז"ל, ושאר התפלות המסודרים שם על כל יום, עד שמתוך ההרגל היו מצטטים בשיחתם כל מיני לשונות מעוררים ומחזקים מתוך תפלות אלו.

וסיפר ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל: "פעם אחת הייתי בטולטשין והלכתי לבית המדרש ופגשתי שם את רבי מיכלי נכד מוהרנ"ת ז"ל וראיתיו יושב עם ה'שערי ציון' ואומר התפלות מיט אוא זיסקייט סע איז צי גאנגען אין אלע גלידער, יעדער ווארט איז גיווען ציקער זיס" (במתקנות כזאת שהיה נמש בכל אברי הגוף, כל מילה היה סוכר מתוק). עוד סיפר: "שמעתי מראב"ר זצ"ל, כי פעם אחת שמע את ר' מיכלי נכד מוהרנ"ת ז"ל שבשיחתו הרחיב את הדיבור על מה שכתוב ב"שערי ציון" בהתפלה ליום שני "והודיעני הדרך שאפיק דרכי הענוה" והאריך בענין זה במתק שפתיו בענין הענוה אשר יש בזה כמה דרכים אבל אינו אמיתיים, כי יש ענוה שהיא תכלית הגדלות ויש ענוה שהיא 'שליימזלינק' ועצלות, ומאחר שאין יודעים מהו ענוה ושפלות אמיתית כמובא בליקו"מ (תורה י"א, כ"ב ח"ב, ע"ב)

דבר האיחוד

בליל שני כ"ו אייר – ספירת "יסוד שביסוד", נתקבצו כ-130 אברכים מירושלים, בי"ש וברכפלד, לתפילת ערבית וספירת העומר בהתלהבות כראוי ליום נשגב זה. כאשר הרה"ח ר"נ ליברמנש שליט"א הטריח עצמו במסירות להשמיע שיחה מיוחדת האריך נוכח להתקדש ולהיטהר. (ראה תמצית שיחתו בהמשך הגליון)

האברכים חזרו אל ביתם נכונים למלחמת היצר בכוחות מחודשים, ע"י תפילה וההתבודדות

העורך

והודעתם לבניך

"אייערע קינדער זאלט איר דערציילן וואס דא האט זיך גיטאן"
(שיחות הר"ן ר"ט)

"הנקודה השייך ללבו" בחינוך הילדים

בליקו"מ (תו"ד סעיף א') מובא בזה"ל: "החרפות והביונות שוברים לבו של אדם, והתיקון הוא ע"י שמקשר את לבו להנקודה השייך ללבו בעת הזאת, ועי"ז נתבטל החרפה השורה על לבו".

בסעיף ב' שם מסביר רביז"ל כך: "כי יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחי' נקודה מזה שאין בחברו כמעשה דאביי ואבא אומנא (תענית כ"א)", שם כתוב "שהשיבו לו (לאביי) לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא" (אין יכול לעשות כמעשה של אבא אומנא).

ונמצא לדברי רביז"ל שיש כאן שני דברים יסודיים, האחד: שיש לכל אחד נקודה מזה שאין בחברו, והשני: שיש באדם השתנות הנקודות בכל עת, דהיינו שבכל עת הנקודה שונה מחברו, וכמבואר בארוכה בליקוה"ל יו"ד הל' מלמדים הלכה ד'.

וכך כותב מוהרנ"ת ז"ל שם: "כי כל אחד מישראל יש בו נקודה קדושה מצד הולדתו", ובנוסף כותב מוהרנ"ת שם: "כי בודאי בכל עת וזמן ובכל מקום שהוא, באיזה מדרגה ובאיזה ענין שהוא, תמיד יש איזה בחי' נקודה טובה שיכול לדבק א"ע להנקודה השייך ללבו בעת הזאת דייקא", "כי לכל עת וזמן לכל חפץ שתחת השמים".

עוד יותר מכך כותב מוהרנ"ת ז"ל בליקוה"ל הל' שומר שכר הל' ב' אות י' וז"ל שם: "וכמו שהאריך רביז"ל לספר ולהפליג החילוקים שבין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים בזמננו שכולם הם מתלמידי הבעש"ט והמגיד זצוק"ל והיה שלום גדול ביניהם, ואעפ"כ היו מחולקים מאד בדרכיהם, שזה היה נוסע על המדינה ודורש ברכים, וזה ישב בביתו, וזה האריך בתפילה והתפלל לפני התיבה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הציבור כדרך ההמון, וזה הרבה בתורה יותר, וזה הרבה בצדקות ובפדיון שבוים וכיוצא בזה שינויים רבים לאין מספר, אע"פ שכולם ינקו מרב אחד, כי א"א שכולם יהיו שוין, כי כל אחד עובד את השי"ת כפי מדתו וכפי שורש נשמתו, וזה עיקר שעשועיו ית' שיש לו צדיקים וכשרים הרבה בעולם שכל אחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מזה שאין בחברו, שזה בחי' ישראל אשר כך אתפאר, שהם כלולים מגוונין סגיאין (מהרבה צבעים), כי אין הקב"ה עושה שני דברים שוים, רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצון העליון".

ולפלא שגם לחינוך בנינו אנו מוצאים בליקוה"ל בהל' מלמדים כך: "שהחיוב מוטל על אביו ביותר לדבר עם בנו בתורה ויר"ש כדי להאיר בו הנקודה", "כי על אביו דייקא מוטל החיוב ביותר מחמת שעצם הנקודה נמשכה ממנו". דהיינו שהאבא יכול למצוא בבנו את הנקודה המתאימה לו יותר ממישהו אחר כי הוא נמשך ממנו.

בכן הבה נחיד בזה קצת את העניינים בעז"ה, וכדלהלן:

ראשית, נתמקד בדבר הראשון שרביז"ל קובע בזה מסמרות, "כי יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחי' נקודה מזה שאין בחברו", וכמו שמוהרנ"ת ז"ל מרחיק לכת ביסוד הידוע, "כי אין הקב"ה עושה שני דברים שוים".

האמת, שיסוד זה מרומז גם בחז"ל הק' ומבואר בארוכה

בספרי האר"י ותלמידיו ומהגר"א מוילנא ובעוד ספרי חסידות, וכפי שנצטט להלן מספר לקט אמרים ח"ב להר"י מ"מ שכטר שליט"א בפרק חינוך ילדים.

הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א מאריך בספרו בנושא זה בין השאר בהרחבה גדולה, והנה חלק מהציטוטים המובאים שם: "כי מקרא מלא דיבר הכתוב (משלי כ"ב) חנוך לנער על פי דרכו, על פי דרכו דייקא", (הערת המעתיק: המלבי"ם שם מסביר: "מצוה שיהיה החינוך ע"פ דרכו, כי כל אדם מסוגל מטבעו לענין אחר, בין בדעות: יש שמוחם חד, ויש ששכלם בלתי מחודד, וצריך ללמדם לפי ההכנה שנמצא בו, ובין במעשים: יש שמוכן לאומנות מיוחדת ולמידה מיוחדת, ויקבל אותה בקל, וזה יזכר הנער לפי התשוקה", גם הרלב"ג כותב על פסוק זה: "עפ"י הדרך אשר מנהגו וטבעו ללכת בה").

בחז"ל מצינו כדברים האלה: "אין אדם לומד תורה אלא ממוקום שלבו חפץ (ע"ז י"ט ע"א), ועוד יותר מזה: "רק ממו שלבו חפץ" (ילקוט תהלים א').

בשם האר"י הק' מצוטט שם בלשון זה: "מובא מהאר"י הק' (בשער הגלגולים הקדמה ט"ז) בסוד מאמר הגמ' (שבת קי"ח ע"ב) אבנך בכמאי זהיר טפי (אביך במה זהיר ביותר), וכן במס' מגילה (דף כ"ח) במה הארכת ימים, אמר ליה (אמר לו) וכו', שכל אחד אמר ומנה מעלה אחרת כסיבה לאריכות ימיהם - שהמה ההנהגות המיוחדות לכל אחד ואחד, כי הם היו יודעים כל אחד תיקונו המיוחד לו ונזהרו בו באופן מיוחד והתנהגו כם כל ימיהם".

וכמו"כ מצוטט שם בשם הגר"א וז"ל: "ועיין בפירושו הגר"א על משלי (י"ט ג') שכתב, שכל אדם צריך לילך לפי מדריגתו ולא יקפוץ, ואז ילך לבטח, ועיין בס' בעש"ט על התורה בראשית עמוד התפילה במקור חיים אות קל"ד, ובס' ערבי נחל פר' עקב, ובמשמרת איתמר פ' לך לך".

לסיכום: אין בזה ספק והדבר פשוט וברור לכל בר דעת שקיים שינויים גדולים בין האנשים מצד טבע תולדתם, אשר רק בטבעים שלהם יוכלו לראות הצלחה בעבודתם, הן בענייני רוחניות והן בענייני גשמיות.

ברם, בחינוך ילדים כואב מאד, שרוב ההורים מתעלמים מכל אלה וחפצים לראות בבנם דמות מסויימת כפי מה שקבעה הסביבה בו הוא נמצא, ובמקרים רבים הדמות הזאת אינו מתאים לילדם כלל וכלל, בגלל תכונותיו ובגלל הנקודה השייך ללבו, וגם מצד הייעוד שהקב"ה הועיד לו, ורק לו.

האמת, שההורים אינם כ"כ אשמים בזה, משום שגם במוסדות התורה כיום הוקבעו קו מסויים, וכולם חייבים להתאים את עצמם לזה, בלי יוצא מן הכלל.

מובן, שאין אנו מתכוונים לערער כאן על צורת ניהול המוסדות חלילה, משום שבמוסדות זה כמעט בלתי אפשרי, וכפי שנסיביר להלן, כוונתנו רק להחזיר את התודעה בקרבינו שקיים יסוד מזה בנפש בנינו, ופשוט שאם נבין את הענין כמו שצריך, ההתייחסות לחינוך ילדינו תשתנה מן הקצה אל הקצה בעז"ה.

בלקט אמרים (שם) מובא תיאור יפה בהקשר לזה, והוא: "ראיתי פעם רעיון נפלא (כמדומה בשם התפארת ישראל), שזאת לפנינו בישראל, בהגיע הנערים לגיל הבגרות של שיתסר ושיבסר (שש עשרה שבע עשרה), ומחובת האב היתה ללמד אומנות לבנו (אם לא זכה לשבת על התורה ועל העבודה עקב מיעוט כשרונותיו), היה זה אחד מהתפקידים הקשים והמסובכים המוטלים על שכם האב להשיג לבנו אומנות שתהיה קרובה לדעתו של הבן, ותתאים לפי מדתו וכשרונותיו, למען יוכל להחזיק מעמד זמן רב באותה המלאכה ויתפרנס ממנה בכבוד, לפי שאילו היתה האומנות מתקבלת בכפייה עפ"י רצון האב ללא

בנושא המדובר באופן מעמיק ביותר, והנה סיפורו:

בחור אחד בגיל 14, לא נמשך ללימוד בשום פנים ואופן, לא הועילו עונשים ולא קנסות ולא דרכי נועם ולא שום אמצעי אחר, עד שהקב"ה מסבב כל הסיבות הכנים פעם בדעת הרמ"ם ללמוד הל' עירובין, ולפלא, ששם קיבל פתאום הבחור התלהבות וחשק יוצא מגדר הרגיל, הוא התמיד כ"כ בנושא של עירובין עד שהביא לרמ"ם גם חידושי תורה שחידש בעצמו באופן מפליא ביותר.

אין ספק שהאדם צריך להשקיע בזה הרבה תפילות ושיחה בינו לבין קונו שיזכה למצוא את הנקודה השייך ללבו של עצמו וכ"ש של צאצאיו כדי לדעת איך לחנכם



האברך שניסה להתחקות אחר פלא זה גילה, שהבחור פשוט נתברך בכשרון מיוחד בשרטוטים, דהיינו בציורים והמחשבות עם מדידות אדריכליות, שיש מהם בעירובין בשפע, ומה שמתמיה שגם הבחור בעצמו מעולם לא ידע שיש בתורתנו הק' מקצוע כזה רחב המתאים לנפשו באופן כזה מועיל ומלהיב.

סופו הטוב של הבחור הנ"ל היה, שבגלל הצלחתו בהל' עירובין נתרום דעתו ומצב רוחו השתפר ללא היכר, ועי"ז קיבל חשק עצום ללמוד וללמוד עד שכיום הוא כבר אחרי נישואיו ב"ה בכולל הוראה, ובזמן הקרוב הוא עומד לקבל היתר הוראה...

יש כאן עוד נקודה נוספת מאוד חשובה, שכשהבחור מוצא במשהו צדדי סיפוק גדול הוא מקבל תנופה גם לכל הלימודים שעד היום לא היה מוצא בהם שום טעם, והסיבה מאוד פשוטה וכמו שסיפרנו קודם, גם בספר המידות כותב רביז"ל בפירושו: "ברבות השמחה נתחזק כוח השכלי", ועוד: מי שהוא שמח תמיד עי"ז הוא מצליח", ובעצם, זה סוד ההצלחה של המוצא את הנקודה השייך ללבו, וא"כ אין מקום גם לקרוא תגר על צורת ניהול מוסדותינו הק' שידסום גדולי עולם, משום שאפשר תמיד למצוא פן מסוים ששם יקבל ילדינו רצון ומרץ בעי"ה.

אסור לנו גם להתעלם מדברים גשמיים המשמחים ומרוממים את הדעת, כגון: טיול, נגינה, ציור, כתיבה, מלאכה, אמנות ויצירה, וכדומה.

אבל לדאבוננו בדור שלנו אנו חשופים לסכנות איומות מכל צד, וצריך זהירות יתירה שהילד לא ייסחף ח"ו לרחוב הפרוע והמאוס ר"ל.

בל נשכח, שרביז"ל הורה פעם למוהרנ"ת ז"ל ששעה אחת ביום ישוחח עם אנשים כדי לפקח את הדעת, וכמו שמוזכר בשם הגר"א מוילנא שמה שמבואר באבות שאחד ממו"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא: "מיעוט שיחה", הכוונה שקצת צריך לדבר... ואין בזה משום "ודברת במ ולא בדברים בטלים", ופשוט.

לסיום, הבה נתחזק ביתר שאת בשיחה בינו לבין קונו בכל יום שעה אחת ביום כרצון רביז"ל, ועי"ז נוכח בעי"ה לחסוך הרבה כאב מכל עניינינו ברו"ג, וכמו שאמר רביז"ל בליקו"מ (ח"ב קי"א): עי" תפילה יכולין לבא לכל, לכל טוב; לתורה לעבודה לכל הקדושות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות! אמן.

הבחנה מוקדמת אם הוא מתאים לבן – היה הכשלון מובטח, בהיותו מצטער כל יום על המצאו שם וסובל מהכאות וחירופים ממעבדיו, וטוב מותו מחייו".

"והמנהג הנהוג בימים ההם היה להוביל את הנער שהגיע לפרקו, למשך של שבועות מספר למקום שם נמצאים בתי אומניות שונות, אשר שם מקום החייטים, הסנדלרים, הרצענים, האופים, הציירים, וכיוצא בזה, והבן המיועד סובב ביניהם ומתבונן בכל סוגי המלאכות, ומה טיבם, והיה המלאכה אשר תמשוך את עיניו יותר משאר מיני המלאכות – היא המלאכה השייכת אליו

ובה שמונה התקווה הגדולה ביותר להצלחתו, כי אם יעקוב אחרי מלאכת האופה ויבטי בהתפעלות רבה כיצד הוא מסיק את התנור, ומכין את הפת לאפיה, וכיצד הוא רודה באומנות ובזריזות מיוחדת, ויתפעל מכל פרט ופרט של אומנות זו – אות וסימן הוא כי המלאכה המתאימה לו ביותר, היא מלאכת האפיה, ואם ייתפס לאומנות זו – יצליח ויעשה חיל, ויש אשר יתפעל דווקא ממלאכת הציירות, ויעמוד ויתבונן שעות ארוכות איך הצייר מוציא מתחת ידי ציורים מרהיבי עין של בעלי חיים נפלאים, וכיצד הוא משרטט באומנות רבה דמות של אדם עם כל תווי פניו בדיוק רב, הדבר מושך את לבו ואינו עוזב את המקום רק לאחר התבוננות רבה – הנה זה ודאי לא יצליח אלא באומנות הציירות, ואביו אכן מופנה לכך, כי בזה תצליח ידו, וכן כיוצא בזה בכל המלאכות והאומניות, בכל

אשר ימשכנו לבו ורוחו – סימן מובהק הוא כי לכך הוא שייך ולא לדבר אחר, וזה הפתרון הנאות לשאלה קשה ומטרידה זו של מציאת אומנות מתאימה לפי רוחו של כל אחד ואחד".

הנמשל מובן מאיליו כלפי חינוך לתורה וליר"ש ולמידות טובות, ופשוט שאילו היה באפשרותנו להכניס את ילדינו למוסד קדוש הבנוי בצורה של מבחר מקצועות התורה הרחבה מני ים, כגון: גמרא, הלכה, אגדה, עיון, בקיאות, מוסר, חסידות וכדומה, אין ספק שתוך זמן קצר היינו מיד מזהים בילדינו לאן פניהם מועדות, ולהיכן הם נמשכים מצד טבעם ותכונותיהם, ובמה הם נדבקים "ממה שלבם חפץ", והנשמות הנקיות המופקדות אצלנו היו מצליחים ומתעלים באופן המועיל ביותר בעי"ה.

אבל, כמו שאמרנו, שמוסד כזה הוא דבר שכמעט בלתי אפשרי, הן בגלל הוצאותיו הגדולים שא"ל לעמוד בזה, וכמו שמקובל מהחזו"א שאמר: "שמקובל שלכל מאה בחורים מעמידים משגיח אחד, ולמעשה צריך מאה משגיחים לכל בחור....." ועוד, משום שכל ילד או הורה לא ירצה להשתייך למחלקה מיוחדת שמוגדר סוג ב' או ג'.

ושוב, באם הקב"ה רק יפקח את עינינו לראות בדיוק מה הילד צריך, ומה הם תכונותיו, ההתייחסות אליו תשתנה ללא היכר, אפי' אם אין כאלה מוסדות.

אין ספק שהאדם צריך להשקיע בזה הרבה תפילות ושיחה בינו לבין קונו שיזכה למצוא את הנקודה השייך ללבו של עצמו וכ"ש של צאצאיו כדי לדעת איך לחנכם.

גם רביז"ל בתורה הזאת בו התחלנו מודגיש, שכדי לזכות לזה צריך הרבה תפילות, וכן כותב שם בסעיף ה': "נמצא שצריך כ"א לדבר בינו לבין קונו כדי שיאיר בחי' נקודה".

כמובן שבכל דבר צריך הרבה תפילות, אבל כאן כפי הנראה מרביז"ל, נחיצות השיחה בינו לבין קונו הוא במשנה תוקף.

היריעה קצרה מהכיל כדי להמחיש כאן דוגמאות מן החיים, ועד היכן הדברים מגיעים באם איננו יודעים מהי הנקודה של הילד, ונסתפק כאן רק במעשה בודד שהודמן לנו לשמוע לאחרונה מאברך איש חינוך בישיבה מפורסמת שהודות לעבודתו עם בחורים בגילאי 13-15 נוכח לדעת ולהתבונן

סיפור התקרבות

מתתיהו לידר

פרק ג' אומן ראש השנה

בכן, לאחר כל המניעות להתקרב אל אור צח הצחצחות היה מן הראוי כי הדרך אל ציונו הקדוש - בפרט לאחר שכבר עברתי מניעה עצומה בענין זה כמסופר בפרק א' - תהא רצופה השגחה פרטית להשתמח על ציונו בפרט על ימי ראש השנה הקדושים לקיים את ציוויו "איש בל יעדר" ולזכות לתיקון נפשי בשלימות.

וזאת עלי לציון, כי כמעט מאז שהתקרבתי צילמתי לעצמי את תפלה ע"ו מלקו"ת המדבר מגדולת ר"ה אצל צדיקים אמיתיים, וגם התפלה של ר' יצחק ברייטער הי"ד "שערי ציון הנעולים" - (אכן בשבילי זה היה נעול...) ואמרת התפלות כמעט בכל יום, ולפעמים אף זלגו עיני דמעות בעת אמירת התפילה של ר' יצחק ברייטער.

בישיבה כבר היה נרגש באויר את הראש השנה של הצדיק, היו גם כאלו מאנ"ש שהלכו לקבץ נדבות עובר הנסיעה, אולם אחד מהמשיפעים אמר לי כי אינו ראוי לבחור בן 16 לקבץ נדבות על פתחי הבתים מחמת שמירת עיניים אבל מובטחני כי אם תרבה בתפילה תראה ישועות בעז"ה.

ואכן מהמעט שאספתי בבתי המדרשות וה'שטיבלאך' עלתה בידי בימים ספורים לסך \$650 בצירוף נדבות הגונות מאנ"ש, אולם עדיין לא היה בו כדי כרטיס מארה"ב העולה לכה"פ \$1000...

ואני אומן על קבלתי להתחזק רק בתפילה, ובשבת אחת בחודש אלול לאחר התפילה בבוקר בשטיבל במאנסי יצאתי השדה להתבודדות, ושפכתי את לבי לפני אדון כל שאזכה להגיע לאומן, עד שפתאום פרצתי בבכיות: "רבע" אני רוצה לנסוע לאומן לרביה"ק אולם בער אנכי ולא אדע איך אזכה לזה..."

שבועיים לפני ר"ה היה ר' אליעזר חשין הי"ו בארה"ב, ובמוצ"ש נשא שיחה במלוא מלכה לבחורים במאנסי, וכמובן שהשיחה נסובה אודות ימי הכסה המשמשים ובענין ר"ה של רביה"ק. [ולפני שהתחיל לדבר שאל אם כל הבחורים נוסעים לאומן וזאת כדי שלא ידבר מדי חריף שלא לגרום צער לבחורים ומקורבים החדשים שעדיין לא יזכו להגיע לאומן].

הגעתי הביתה מלא התעוררות ובטחון כי אכן אזכה לבלי להיות נעדר מהר"ה של הצדיק, והנה אבי שיח' פונה אלי ומבשר לי את הבשורה הכי טובה ששמעתי בחיי - - - אשר אחי הגדול יש לו חבר שמסופק אם הוא יגיע לאומן ולכן הוא רוצה לשלם את הכרטיס שלי... חסדי ה'! חסדי ה'!

ר"ה חל באותה שנה (תשע"ב) בימים חמישי-שישי. ואני כבר הגעתי אל אומן ביום חמישי לפני שבת סליחות.

דומה כי אין מאושר ממני עלי אדמות, אולם הבע"ד אינו מרפה, אני נמצא בתוך אוצרות עד של כל הטוב שבעולם והוא מאיים עלי להטביעני שוב בבלבולים ומניעות לטמטמם את ההרגשים מגודל הזכיה...

ובכן, עוד במאנסי - לפני הנסיעה - נדברתי עם הרה"ח ר' משה לעפקאוויטש נ"י [חתן הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל] שאני יישן עמו יחד בדירתו ואשמש אותו. [אגב ראוי לציון כי הרה"ח ממש לא פסק פומיה מגירסא... בכל העת שהייתי אתו פיו מלמל משניות, תהילים, וכאשר למדתי איתו היה הוא זה שמתקן אותי... גם כל התפילות של ימים הנוראים שגור על פיו] ואני לא ידעתי איפה נמצא הדירה שלו, ונעמדתי עם פקלאותי מול פתח הציון - בל נשכח כי זה לי הפעם הראשונה שרגלי דורכות על אדמת אומן, ואני

כבר די מבולבל מבליל הקולות והשפות המתעופפות מעל ראשי מביתי שבארה"ב בדרך בלגיה שבקנדה עד לקייב שבאוקריינא ומשם לעיר עוז לנו, וכמובן שאין לי שיג ושיח אנה אלך ולהיכן אפנה... עד שריחם עלי ה' וזימן לידי אחד אשר ברוב טובו כיוון אותי עד לדירתו אשר בקרית ברסלב. נחתי קצת מן הדרך והשבתי את לבי בדבר מאכל, ומיד אצתי רצתי אל עבר חלקת מחוקק ספון ציון המצויינת של אדונו מורינו ורבינו, באשר "די הארץ ביינקט צום קוואל"..." "כי כל מגמתי וכל תשוקתי וכל תקותי הוא להיות על ציונו הקדוש..." (כלשון מוהרנ"ת בעל"ת) והנה אני נכנס אל היכל הציון הקדוש, נטלתי ידיים בפלוש, וניגשתי לפתוח הדלת -

אין מילים בפי לתאר את הרגשת הלב ורוממות המוחין... הנה אני באומן - - -

בנותן טעם להרגיש כאן ענין מסוים אשר הרבה מתלכטים בו: הרבה פעמים מתגעגעים לצדיק, שופכים לב בתפילות והתבודדות, אולם בדרך לצדיק או כשכבר נמצאים אצל הצדיק הלב כאילו כל ההרגשים נמוגים, ואין מרגישים שום התעוררות עד שמתנגב מחשבות לשם מה הגעתי לאומן מדוע התאמצתי כל כך? אבל התירוץ על זה כבר מבואר היטב בתורה ע"ב תנינא, כי כך המידה, כאשר למדנו 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו' ועכשיו שהוא כבר הגיע לצדיק יש לו כבר יצה"ר חדש עי"ש היטב.

כן שמעתי פעם שיחה מר' שלמה אפרים גודלסקי הי"ו לפני ר"ה תשע"ג כי יש הרבה אנשים שנוסעים לאומן ורוצים להגיד את התיקון הכללי כמו ר' סנדר טראוויצער כמסופר כי פעם אחת לקח לו רק ה'יהי רצון' לפני תיקון הכללי כמה שעות... ורוצים לבכות ולצעוק וכו'. אבל האמת הוא להיפך; התיקון הכללי הרי כולל כל ה'עשרה מיני נגינה' בכן יש לאומרם בנגינה ושמחה, וכמסופר על המגיד מטראוויצער כי אמר כל פרק מהעשרה קפיטלאך בניגון אחר באמרו שהרי הם עשרה מיני נגינה...

אף אני אפילו שהייתה זו הפעם הראשונה שזכיתי לקיים את עז חפצי בכל זאת הבעל דבר אינו שוקט על שמריו ומצליח להפיל קרירות לב ואטימות לבלי להרגיש גודל הזמן וקדושת המקום, אולם זכיתי להתעקש ולא לזוז מהציון למשך הרבה שעות עד שזכיתי והלב נפתח בתפילות ובקשות תחנית שעות וצעקות, שאזכה לתקן בחיי כל הנצרך, ולזכות לתיקון נפשי בשלימות כראוי.

בער"ה זכיתי - בזכות עקשנותי כי רבה - לסיים ששה סדרי משנה על יד ציון רבינו"ל, ואח"כ השתתפתי יחד עם כל בית ישראל במעמד "תיקון הכללי העולמי" והיה לי אז התעוררות עצומה.

מה שעבר עלי בימים הללו שזכיתי לשהות על ציון רביו הק' אי אפשר כלל להעלות על הכתב, "כי גדלת הבורא יתברך אי אפשר לומר לחברו, ואפילו לעצמו אי אפשר לספר מיום ליום - לפי מה שמזריח לו ומתנוצץ לו באותו היום - אינו יכול לספר לעצמו ליום שני הזריחה וההתנוצצות של גדולתו יתברך שהיה לו אתמול" (שיחה"ר א'). ובפרט על מקום ציונו הקדוש, אשר בכל עת ורגע מחדש חדשים... ובמיוחד שגב גדולת ימי ראש השנה הקדושים ונוראות קדושת הקיבוץ הקדוש - - - אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו! אשרינו!!

ורק לסבר האוזן הנני לספר מעשה מחברי שקרה בראש השנה זה שאני מספר עליו: בחור אחד שזכה והתקרב לרבינו"ל זכה גם להתגבר על המניעות ולנסוע אל הקיבוץ הקדוש באומן על ראש השנה ונסע אתי ביחד. אולם כאשר נודע הדבר לאביו קם ונסע לאומן להחזיר אותו אל ביתו. והוא הגיע ביום שישי לאומן, וסידר מיד כרטיס חזרה מאומן ביום ראשון - א' דסליחות - בבוקר. חבירו של הבחור שלא היה יכול לראות בצערו אשר אחרי מסירות כזאת לא יזכה להיות בראש השנה באומן קם ועשה מעשה וגנב מהבחור את הדרכון כדי שלא יוכל לנסוע... אולם אביו התחכם יותר והלך מיד לשגרירות ארה"ב ועשה דרכון חדש... ולדאבון כל לב הצליח מעשה שטן והבחור לא היה בר"ה באומן. ברם בשנים שלאחר מכן זכה ב"ה להיות - ולהישאר - באומן על ר"ה.

מי יתן והיה לבבי זה ליראה אותו כל הימים, ואזכה להתקרב אל רביה"ק באמת ובתמים בביתול גמור על כל אשר יאמר, ולקיים את כל אשר יצוה בתמימות ובפשיטות. אמן

סוד הגאולה האחרונה

לשם שמים ואמר להם 'חג לה' מחר' אבל עם החכמות שלהם הם הפילו אותו בפח, שהם זרקו עלי שור ונהיה עגל, והוא לא ידע מזה. כמו שכתוב 'גם באהרן התאנף ה' להשמידו לולא משה בחירו', שמשה רבינו התפלל עליו.

והנה הבעש"ט שהיה בחינה של גאולה ראשונה בתוך הגאולה האחרונה, ומובא בדגל מחנה אפרים, שהבעש"ט אמר פעם, שיש לפעמים שהעולם מתנהג במדריגת הרוממות, ויש לפעמים שהעולם מתנהג במדריגת הקטנות, ועכשיו שאני נמצא בעולם אזי מתנהג העולם במדריגת הרוממות. וזה ממש הסוד הזה, ש-כל העבודה של הבעל שם, היה לגלות אלוקות, באופן של התגלות, ולכן כל העולם התנהג כך. אבל אחרי שהבעל שם טוב הק' נסתלק, שקעה אור הבעל שם הק', וזרחה שמשה של אדמו"ר, והנה השמש של רבינו מצד א' זה הרוממות שברוממות, אבל מצד שני הקטנות שבקטנות, איך שלא תגיע לזה. וזה מה שרבינו אמר ש-למה לא יכל הבעש"ט לבוא לארץ ישראל ולהביא את התיקון השלם, כי אם הבעש"ט היה מגיע לא"י היה תיקון השלם, תיקון העולם, רק שלא היה יכול לרדת לקטנות.

כי הבעש"ט זה כזה התגלות גבוה, שאינו יכול להיות בקטנות, ורבינו זה התגלות יותר גבוה, וההתגלות הזאת מגיע מקטנות יותר גדולה, והבעש"ט היה לו הרבה קטנות, אבל לא הקטנות הזאת, הקטנות שבקטנות. ובאמת כל דרך החסידות זה גם הסוד הזה, כי זה ג"כ גאולה אחרונה, 'אימתי קאתי מר לכשיפוצו מעינותך חוצה', אז בוודאי שאור החסידות, האור של הבעש"ט, זהו אור הגאולה, אבל זהו שלב הראשון של הגאולה, והשלב הזה הכוונה התגלות אלוקות, ובוודאי שזה הגיע מתוך קטנות, כי הבעש"ט הק' היה לו בלי שיעור קטנות, ולכן זכה לגדלות הזאת, אבל זה לא קטנות דקטנות, ובמילא זהו ג"כ לא גדלות דגדלות.

רק רבינו [נאר דער רבי] זהו הדבר שלו, דהיינו להבין את הגדלות של הרבי, זה רק מתוך פשיטות דווקא, ולהיות ברסלב'ער חסיד זה מתנה ממש, וכמו שצעק מוהרנ"ת א' ווייסע בארד און נאך א ברסלב'ער חסיד' [זקן לבן ועדיין חסיד ברסלב]. וצריך לבקש כסדר מה' שנזכה להיות ברסלב'ער חסיד, כי זה לא מחייב כלום מה שהיה אתמול שיהיה היום, כי צריך התחדשות בכל יום, אבל זהו דבר גדול שהאדם יהיה מרוצה תמיד. זה הדבר הכי גדול, וזהו הסוד של תשובת המשקל, כי אם אתה באור אתה לא בחושך, וכמו שהעולם אומרים משל, לגבי חיפוש אבידות, שאם לאדם נאבד אבידה, אזי השוטה הולך לחפש איפוא שיש אור, במקום לחפש איפוא שזה נאבד לך, הרי זה לא נאבד לך שם, כי במקום שיש אור הפשט הוא שאין היסח הדעת, ואין שם אבידה, רק כל העולם רוצים לחפש אבידתם באור, ואם השי"ת נותן ח"ו חושך אזי מאבדים את הכל, וזה לא הולך כך רק להיפך.

וכל הסוד של חיפוש, שר' נתן עושה מזה כזה רעש, והוא כותב לבנו במכתב, 'עכשיו אנו מכנים כל עבודת ה' בשם חיפוש', וכותב שם כי אפילו 'יגעי' ולא מצאתי תאמין שמצאת' כי מוצאים את זה ביגיעה בעצמו, וזה כל הסוד הזה. ור' נתן כותב שהאדם צריך לחפש במקומות רחוקים מאוד ממש, במקום נחש שרף ועקרב וצמאון, וצריך לדעת שבלי רבינו לא מתחיל כלום, וצריך שזה יהיה יסוד מוסד הכח של רבינו, ובכוחו אפשר להתחזק בכל ההסתרות שבעולם.

איתא בספרים הקדושים שרבי שמעון בר יוחאי התחיל לתקן את העולם לאחר החורבן, והוא היה הראשון שהתחיל עם הגילויים האלה, 'לית נהורא אלא מגו חשוכא', וכן שכל מתיקות צריך להגיע דווקא מתוך מרירות, וכל הענינים שגילו אח"כ יחידי הדורות. אבל שלימות ההתגלות הגדול של דברים אלה זה אצל רבינו, והוא מוליך אותנו בדרך זה. וצריך להתפלל הרבה שה' לא ינסה אותנו, כמו שאומרים מ'זאל יוצא זיין מיט אביסל [שנצא ידי חובה עם קצת], אבל זה לא פשוט.

כי מאז שיש את רבינו בעולם אזי העולם מונהג בהנהגה אחרת ממה שהיה בחיי הבעש"ט, כי כשהגיע אור הגאולה, והבעש"ט זה בחינת גאולה ראשונה של הגאולה האחרונה. וכמו שכותב ראבר"נ שהבעש"ט היה מותר במופתים, כי כמו שהגאולה הראשונה היה במופתים. אבל הגאולה האחרונה שזהו רביה"ק זהו בחינה כי לא בחפזון תצאו, רק

כולו המתנה, ומופתים הכוונה שהאדם מקבל אור גדול, וכמו שאמר מוהרנ"ת שאם היה לתלמידי הבעש"ט את הדיבורים שיש לנו אז היה להם ביטול הבחירה, וכהיום נותנים לנו הגילויים הכי גדולים שבעולם, ולפעמים באמת נפתח לאדם הלב, ואזי מרגישים כזה אור גדול, אבל דקה אחרי זה הכל מכובה. וכמו שכתוב על המשיח "דומה דודי לצבי" שמתחבא ומתכסה כל הזמן, וזה הענין אצל רבינו כל הזמן מתגלה ומתכסה.

ומה צריך לעשות? להחזיק מעמד!!!, לא לעשות עגל. וכמו שהיה אצל ר' נתן בשבועות הגדול שהיה כזה התגלות, אזי ביקש ר' נתן אל תעשו העגל, שכך זה הולך שחושבים שמשה עזב והולכים ועושים עגל. והנה בשבועות

הגדול ביותר היה מתן תורה, ולא היה שבועות יותר גדול, וג"כ עשו אח"כ עגל. וזה התכוון ר' נתן להגיד להם, שעכשיו היה כזה התגלות גדול פון דעם רעבינ'ס זאך, עד שכולם התחילו לומר על ר' נתן שהוא הרבי בעצמו, ויוצא מזה שבאור הזה צריך להישאר, אבל האור הזה הרי בוודאי ייעלם, כמו שזה הולך אצל רבינו, ואז אפשר ליפול ח"ו ולעשות עגל, ולכן התחנן לפנייהם ר' נתן שתדעו שהולך להגיע זמנים קשים, כמו שכתוב בעגל 'כי בשש משה' בא-שש, וכן אומר ר' נתן שגם בגאולה ראשונה היה ב' חלקים, שבהתחלה היה עצם יציאת מצרים, והספירה הוא ממוצע בין גאולה ראשונה לאחרונה, ומתן תורה זה בחינה של גאולה אחרונה, ומתי שהיה הגמר של מתן תורה, שמשה הלך להביא את כל התורה, לא רק עשרת הדברות, ולכאורה הרי משה כן הגיע בזמן, אבל מזה שאנו רואים שהתורה אומרת 'בשש' משה, הכוונה שהוא כן התמהמה, זה היה הנסיון שנתנו להם לטעום איך ייראה אחרית הימים ההם, שיהיה אלפי שנים של התמהמהות, והם לא יכלו להחזיק מעמד, והכל בגלל שהיה להם הדעת של הערב רב, והאר"י אומר ש'ערב רב' בגימ' דע"ת, דע"ת דקליפה והם היו המנהיגים, כי עם ראש של ערב רב אי אפשר להחזיק מעמד ופגמו פגם כזה נורא, שלקחו שור אוכל עשב, שאין לך דבר משוקץ ומתועב כמוהו והוא נהיה הרבי שלהם רח"ל, ואפילו אהרן הכהן הצדיק האמת, כביכול, בלי משה צדיק האמת ג"כ הוא אינו יכול להחזיק מעמד, ואפילו שהתכוון

מכתב נפלא בחשיבות החבורה והאחדות בין אנ"ש
המכתב נועד לאנ"ש דמאנסי הי"ו לרגל פתיחת חבורה
חדשה להתחזק בדרכי ועצות רביה"ק
ובודאי כי הדברים נאים לכל אחד באשר הוא

נו? מה נראה לך? אם היית אתה אחד מאנשי אותו המניין, שהיית בא לשם כל יום, ועתה נתבטל מה נראה לך שאירע עכשיו?
מסתמא היית אומר: נו, וואס זאל מען טאהן, חבל על דאבדין. היה לנו מניין שהיה מחזק את התפילה של אנ"ש, ועכשיו אין כבר... חבל, חבל...
אבל עתה שמע מה אמר רבינו הקדוש על זה:
"אמר על דבר המנין מיוחד שהיה להם לאנשי שלומנו בנעמורוב להתפלל שם ביחד ואחר כך נתבטל, אמר: 'מי יודע מה היה אם היה מתקיים דבר המנין שלכם, המנין שלכם היה בוקע רקיעים!' (חיי מוהר"ן של"א)
רבינו גילה להם, שאם היה ממשיך להתקיים המניין של אנ"ש מי יודע מה היה נעשה בעולם? וגילה להם שהמניין שלהם, לא היה רק חיזוק לתפילה בכוונה עבור אנ"ש, אלא המניין הזה היה בוקע רקיעים ממש!

והיינו, שהיו כל מיני רקיעים ומסכים בשמיים, שהיו איתנים וחזקים. ורק על ידי שהיה מניין של אנ"ש שהתקבצו להתפלל יחד, היה מניין זה עולה וקורע ובוקע את אותם הרקיעים. ולכן גם, אם היה ממשיך להתקיים מנין זה, מי יודע מה היה נעשה מזה? כי מאחר שהמניין של אנ"ש יש לו כוח כח 'לבקוע רקיעים', מי יודע איזה רקיעים היה ממשיך מניין זה לבקוע, עד שהיה יכול לבקוע את כל הרקיעים והמחיצות המעכבות, והיה עושה מה שהיה עושה...

ופשוט, שאם אנ"ש דנעמירוב שהיו מתפללים באותו מנין, היו יודעים מתחילה שבכל יום שהם מתאספים לתפילה במנין של אנ"ש הם בוקעים רקיעים ממש בוודאי לא היו מבטלים מנין זה. כי כל מה שנתבטל, היה רק מחמת שהיה נדמה להם שזה רק איזה "דבר טוב" או "הידור", ולא ידעו שמדובר כאן במניין שבוקע רקיעים ממש.

וכן הדבר פשוט, שאילו היו אנ"ש דמאנסי [ובכל מקום אחר] יודעים שאם יתחזקו לקבוע מניין של אנ"ש לתפילה במתניות וכוונה [ואפילו לא בהגין החמה, אלא עכ"פ לפני זמן ק"ש כרצון רבינו] יבקע דבר זה רקיעים ויעשה מה שיעשה לא היו צריכים כלל וכלל לחזק אותם בכל מיני חיזוקים. כי אין לך חיזוק והתעוררות גדול מזה, כשאתה יודע שבהתחזקות שלך תלוי "בקיעת רקיעים" ודברים נוראים ונפלאים לטובת כל בית ישראל.



ודבר זה - של מנין מאנ"ש - לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא. כי עליו ללמוד מזה ולהבין היטב היטב, שכל דבר טוב שברסלב'ר חסיד עושה, ובפרט כשמתקבצים רבים מאנ"ש לעשות יחד איזה דבר טוב יש לזה השפעה, לא רק על עצמם, אלא על כל מעמד ומצב העולמות.
וביאר הדבר: רבינו הקדוש הוא "בעל השדה", ובשנת תקס"ו [לפני 208 שנים] לקח על עצמו את האחריות לתקן כל נשמות ישראל. ועליו נאמר "זממה שדה ותקחה", כי הוא זמם ולקח את השדה העליונה אשר בה שתולים כל נשמות ישראל, ועוסק בתיקונם עד הגמר האחרון. והוא עוסק להקים את המשכן דקדושה, ואת בית המקדש השלישי.
ובכח מה הוא יכול לעסוק בתיקון כל נשמות ישראל ולהקים את המשכן

בס"ד יום ה' לסדר "קדושים תהיו" התשע"ד
לידידי היקר, ר'..... הי"ו.
שמחתי לקבל מכתבך, המלא בבשורות טובות ממאנסי, שב"ה בוער שם אישו הגדולה של רבינו הק', והבחורים והאברכים מתחזקים ומתעוררים בעבודת ה'. וראוי לנו להגדיל שמחתנו, שאנו זוכים לראות עין בעין מה שהבטיחנו רבינו "מיין פייערל וועט טלוען ביז משיח וועט קומען".
ושם במכתבך אחר שסיפרת לי מגודל ההתעוררות שהיה בימי חג הפסח ביקשת ממני שאכתוב מכתב חיזוק לאנ"ש דמאנסי, בענין שלשה דברים אלו:

1. לחזק את המנין השני של שחרית, לפני זמן ק"ש הראשון, למען יוכלו כל אנ"ש להתפלל במנין של ברסלב בכל יום.
 2. לחזק את הנסיעה לפעלד, לנסוע לכה"פ פעם או פעמיים בשבוע להתבודדות יחד.
 3. לחזק את ענין האחדות והשיחת חברים, שיחזיקו עצמם ביחד, שיתוועדו האברכים ביניהם פעם אחד בשבוע, בבית של אחד החברים, לדבר יחד בעבודת ה'.
- והנה, אע"פ שבוודאי ראוי ונכון מאד להתחזק בכל אלו הדברים הנפלאים, אבל אעפ"כ, כשראיתי בקשתך שביקשת שאכתוב מכתב על זה לאנ"ש דמאנסי, תמהתי מי אני ומה אני... רק אני מוכן לכתוב לך בעצמך, כמה דיבורים באופן של "שיחת חברים", לחזק עצמנו בזה. כי גם אני כאן בא"י צריך חיזוק גדול בכל אלו הדברים.



ובכן, שים לב:
כשאנו באים להתחזק בעניינים אלו, או בכל עניין אחר בעבודת ה', יש לנו שני אפשרויות איך לחזק ולהתחזק:
אפשרות אחת: לכתוב דברי חיזוק והתעוררות, ולנסות לחזק ולעורר על חשיבות ונחיצות כל אלו העניינים שהזכרת, ושאר עניינים.
אבל יש גם אפשרות אחרת לגמרי, והיא: לפקוח את עיני החברים שיתחילו להבין, שיש כאן ענין אחר לגמרי לגמרי... כי אין מדובר כאן רק בהתחזקות באלו העניינים גרידא, אלא מדובר כאן מתיקון כל העולם, כפשוטו ממש!

ס'רעדט זיך דא פון גאר עפעס א אנדער זאך אינגאנצן...
ואפרש כוונתי, והלוואי שייכנסו דבריי בלבי ולבך ולב כל אנ"ש: כשיש במאנסי [או בכל מקום אחר] חבורה של אנשי שלומנו, זה לא רק חבורה של אנשים שמתחזקים בעבודת ה', אלא זה חבורה של שלוחים ושוותפים של רבינו הקדוש בעסק תיקון כל העולם!
ובהתחזקות שלהם, תלוי לא רק התועלת האישית שלהם אלא התועלת לכל העולם כולו.

ואביא לך דוגמא: בעיר נעמירוב היה לאנ"ש מנין, שהיו מתקבצים להתפלל יחד [ואין נזכר שם שהיה כוונתו, אלא היה סתם מנין] ולאחר זמן מה, נתבטל המניין.

דקדושה? בכח הפעולות וההתחזקות שלנו!

כי כל דבר טוב שאנו אנשיו עושים בזה העולם, במחשבה דיבור ומעשה אנו נותנים בזה עוד אבנים וסיד לרבינו הקדוש לבנות מה שהוא צריך לבנות. וכמו שאמר רבינו הקדוש בעצמו: "שמעתי שפעם אחת אמר לאנשיו מה לכם לחשוב מחשבות, אין אתם צריכים כי אם לתת אבנים וסיד ואני בונה מהם בנינים נפלאים ונוראים (כלומר שאנו צריכים רק לעסוק בעבודת ה' בפשיטות בתורה ובתפלה ומצוות והוא עושה בזה מה שעושה) "איר דארפט נאר צו טראגן שטיינער און וואפנע און איך באווע דערפון בנינים. ומשך הרבה תבת בנינים כמפליג בשבח נפלאות תפארת הבנינים הנוראים שבונה מזה" (חיי"מ רצ"ג)

כי הכלל הוא, שאע"פ שהצדיק גדול עד למאד מאד, אעפ"כ עיקר כוחו הוא על ידי התעוררות התחתונים. עד כדי כך, שאפילו בחייו הק', מוסיפים לו אנשיו כח בעבודתם שיוכל להשיג מה שצריך להשיג, וכמובא בענין זה בחיי מוהר"ן בזה הלשון:

"סיפר עם אנשי שלומנו ואמר שזה יום שלישי שעמד על דבר אחד, היינו על איזה השגה ולא הייתי יכול להשיגה עד שהשתמשתי באיזה עובדא מאחד מאנשי שלומנו, ועל ידי זה עמדתי על הדבר והשגתי ההשגה. וכי יש חדוש שוב על הבעל שם טוב זכרנו לברכה שהשיג השגות כאלו מאחר שהיו לו תלמידים גדולים וצדיקים כאלה שעשו עבודות גדולות כאלה" (חיי"מ של"ו)

ואם בחייו כן, לאחר הסתלקותו על אחת כמה וכמה, שעיקר כוחו לפעול עבורנו ועבור כל העולם כולו, הוא על ידי התחזקות אנשיו העובדים את ה' כאן בעולם הזה, מתוך התקשרות אליו. ועל ידי זה יכול לבנות מה שבונה.

עד כדי כך, שבליקוטי מוהר"ן מובא במאמר "אמור אל הכהנים", שכל תפילה ותפילה של כל אחד ואחד היא איבר מהשכינה, ולכן צריכים להתקשר בתפילה אל הצדיק האמת כי רק הוא יודע לבנות ולהקים את המשכן על ידי תפילות ישראל, כמו שכתוב "ויקם משה את המשכן". הרי לך בפירוש, שהתפילות שמתפללים בהתקשרות לצדיק, הם ממש איברי וחלקי המשכן אשר בהם תשכון השכינה בלב כל ישראל בביאת גואל צדק חיש קל מהרה.

והדברים מבוארים באריכות באר היטב בכמה וכמה מקומות בספרי רביז"ל ותלמידיו, שכל התפילות והמעשים טובים של אנ"ש, יש להם השפעה על כל העולם כולו.

ואפילו כשמתאספים אנ"ש לשבת יחד ולנגן ניגונים קדושים, לעורר את הלב בגעגועים ושמחה, גם אז לא די שהם עצמם מתעוררים על ידי זה, אלא הם בוקעים על ידי זה רקיעים. כמובא להדיא בחיי מוהר"ן (של"א) וזה לשונו: "גם פעם אחת היה רבי נפתלי ז"ל מנגן איזה מזמור בבית המדרש בלילה עם עוד אנשים מאנשי שלומנו, ורבו ז"ל שכב כבר על מטתו וקם רבו ז"ל ממוטתו ונכנס אליהם לשמוע את נגינתם. ואחר כך אמר להם: "תדעו שהנגינה שלכם היתה בוקעת רקיעים וכו', תוכלו לשער עצמכם אשר כבר שכבתי על מטתי, והנגינה שלכם משכה אותי ממוטתי לכנס אליכם" וכו'.



ואם בתפילה ונגינה, הדבר כן, הרי הדברים קל וחומר שכשזוכים אנ"ש להתקבץ יחד לצאת חוץ ליישוב, לקיים עצת ההתבודדות על אחת כמה וכמה, שהם בוקעים בזה רקיעים, ומועילים בזה לכל העולם כולו, מה שאין לשער ולתאר כלל.

וכן כשיושבים יחד להתוועד ולדבר דיבורים מרבינו הקדוש, ולהתחזק בעבודת ה', בוודאי אינם מועילים רק לעצמם, אלא בוקעים רקיעים וממתקים דינים

ומבטלים גזירות, וממשיכים שפע לכל העולם כולו. וממלאים את העולם כולו בהבלים וכיסופים טובים, אשר על ידם חוזרים רבבות בתשובה שלימה. והן על זה נאמר "אם קטן אתה בעיניך, ראש שבטי ישראל אתה". כי אין זה חכמה כלל לזלזל בגדולת מעלת התקרבותנו לרבינו, רק אדרבא, עלינו להזכיר את עצמנו בכל עת שאנו שותפים של רבינו הקדוש בתיקון כל העולם, וכל התחזקות שלנו מביא טובה וברכה לכל העולם כולו ממש.

וכבר מספר מוהרנ"ת בספרו ימי מוהרנ"ת, שפעם אחת קידש את הלבנה, והיה בשמחה גדולה, ואז נכנס לרבינו הקדוש, ונהנה רבינו מאד "וענה ואמר עלי ועל כל אנשי שלומינו: אם אתם הייתם בשמחה היתה טובה גדולה להעולם!" (ימי מוהרנ"ת ח"א ט"ו)

הרי לך עד היכן הדברים מגיעים, שאפילו אם רק היינו בשמחה, היה כבר טובה גדולה לכל העולם! [ורבינו פירש להדיא שאין כוונתו רק על אחד כמו מוהרנ"ת אלא "על כל אנשי שלומנו", ודו"ק.]

ודבר זה צריך לתת לנו את החיזוק הגדול ביותר, יותר מכל שאר החיזוקים. כי עלינו להרים את עצמנו, ולדעת באמת גודל חשיבות התחזקותנו בתפילה בציבור של אנ"ש, ובנסיעה לפעלד, ובשבת אחים גם יחד בשיחת חברים בעבודת ה', וכן הלאה.

וברסלב'ר חסיד צריך לדעת בבירור: שכשהוא מוריד את העיניים ברחוב, או שמתחזק להתפלל בכוונה עם אנ"ש, או שמתחזק ללכת לפעלד לפרש שיחתו, וכיו"ב, ועושה זאת מתוך התקשרות ואמונה ברבינו הקדוש יש לו חלק בתיקון כל העולם כולו ממש! ומזה יגבה לבו בעבודת ה', שלא להיות "שליימזלינק". וכמו שכותב מוהרנ"ת במכתבו לאנ"ש:

זה ידענו מכבר, שאין נמצא בשום מקום עצות נפלאות אמיתיות כמו בספריו הקדושים, וכמו הדיבורים שנדברו בינינו, שנובעים מדבריו הקדושים שקיבלנו בכתב ובע"פ, זכרו זאת היטב והתאוששו והתחזקו והיו לאנשים, ואל תהיו מה שקורין שלימזלינקס". ואחד מהסימנים שהאדם אינו "שליימזלינק" בענין רבינו, הוא: שמתחזק בדעתו כל כך, עד שמתחיל לדבר גם עם חבריו מעבודת ה'. כי אם היינו מאמינים באמת בגודל מעלת ההתקרבות שלנו לרבינו, היינו מתחזקים לדבר זה עם זה, וללכת בכל שבוע ושבוע לבית אחר של אנ"ש, ולהתחזק שם יחד בדיבורים של רבינו.

וכמו שכותב מוהרנ"ת בליקוטי הלכות בפירוש:

"מי שהוא חפץ בחיים אמתיים ומשתדל להמשיך על עצמו הדעת הקדוש הנ"ל אסור להיות חלש ורפה ידיים (שקורין שלימזלינק) רק צריך לחזק ידיו בה' ולהשתדל שיהי' לו חלק בבחי' מלכות וממשלה ע"י שמאיר הדעת בחבירו שעי"ז הוא מושל עליהם בממשלה אמיתיית בבחי' צדיק מושל וכו' כמובן במ"א וכמבואר בתחילת התורה הנ"ל שכל אדם צריך לקיים זאת לעסוק ביישוב העולם לדבר עם חבריו מהתכלית האמתי והנצחי להאיר בהם יראת שמים וכו' ע"ש" (הלכות פדיון בכור ה' ט"ט)

ולכן, מה טוב ומה נעים שאנ"ש דמאנסי [ושכלל מקום] יזכרו מחדש כמה גדולה מעלתם, ועל ידי זה יתאוששו ויתחזקו לא להיות "שליימזלינקס", ולבקוע את כל הרקיעים על ידי שיתאספו להתפלל בכל יום יחד כל אנ"ש, ולהתוועד בכל עת יחד ולנגן ניגונים, ולצאת לפעלד להתבודדות, ולהתחזק יחד בשיחת חברים, וכו' וכו'. אמן ואמן. ידידך עוז שמשותק לצאת מקטנות המוחין וקטנות האמונה, ולהאמין באמת בגדולת יקרת רבינו הקדוש והמקורבים אליו.



מקום ציונו בביה"ח באומן, ע"פ עדות זקני אומן

אנשי הצדיק

תולדות ימי היי אנשי שלומנו
ד. ברסלבר

הרה"ח רבי שמשון בארסקי זצ"ל

בעל "ליקוטי עצות עברי-טייטש"
א' סיון תרצ"ה

הקשיב בן שיחו לדבריו, אחר יעץ לו כממתיק סוד: "גש נא ועמוד בקרבת רבי שמשון בארסקי העומד ליד החלון והאזן לקול תפילתו..."

עשה האברך כעצתו, בעת התפילה נעמד קרוב למקום עמדו של רבי שמשון והיטה את אוזניו לקולו. והנה, שומעות אוזניו תפילה מסוג אחר לגמרי, לא קולות וברקים, רק השתפכות חרישית כמעט בלתי נשמעת, אך במתיקות עצומה כזו שהוא חש שכולו נמס מפניה. רבי שמשון בתפילתו, הצליח לפרוט על נימי נפשו כפי שאיש לא הצליח. עתה הבין גם הבין היטב על מה דיבר רעהו...

הוא שב אליו, ובקול מלא התפעלות שח לו: "אכן, צדקו דברייך, תפילה נאה כזו לא שמעתי מעודי!"



מגזע קודש

מן המיוחדים שבין חסידי ברסלב, אשר עבדו את בוראם סמוך ונראה לציון רבינו הקדוש באומן - היה רבי שמשון בארסקי.

טפח מגדלותו מתגלה בספרו היקר 'ליקוטי עצות המבואר' (כיום 'העצות המבוארות') "אפילו הגדולים ובקאים מאוד בחכמת התורה" - כותב הוא בהקדמה לספרו היקר - שנכתב במקור כתרגום לאידיש מדוברת של הספר 'ליקוטי עצות' של מוהרנ"ת זצ"ל, "אם יעינו בהליקוטי-עצות הזה ובביאורו באמת ובתמימות כראוי, בוודאי יתחדשו ויתעוררו ליראת השם ולשמירת מצוותיו".

ומה הניע את רבי שמשון לחבר חיבור כגון זה? נוכח הוא לראות כי יש הסבורים שעבודת השם דבר נשגב היא הרחוק מעל ומעבר להשגה, לפיכך, שם אל לבו לכתוב חיבור המבאר היטב, את דרכי ההתקרבות לה', לכל אשר בשם ישראל יכונה, ממעינו של רבינו הקדוש.

בחבורתו הקדושה שכללה בתוכה עובדי ה' מופלגים, ניתן היה לראות אנשים תמימים ופשוטים, עמלי כפיים, שהתפללו בדבקות ובכלות הנפש ומסרו נפשם על כל דבר יהדות.

באחד ממכתביו, כותב רבי שמשון:

"ב'ליקוטי הלכות' מבואר בזה הלשון: 'הגם כי אדמו"ר ז"ל לומד בספריו הקדושים עם הדרי-מעלה גם כן ומראה להם בחכמתו הקדושה כי אינם יודעים כלל בידיעתו יתברך, בבחינת 'מה חמית ומה פשפשת', כמבואר בהתורה 'כי מרחמם ינהגם' (ליקוטי מוהר"ן תורה ז' חלק ב'), אבל העיקר הוא הלימוד של דרי מטה - לעוררם ולחזקם שלא יאבדו לגמרי חס

היכל ה'קלויז' באומן יוקד מחמת אש הקודש המלהטת בין כתליו. איש איש ותפילתו. האחד, זועק מנהמת לבו כעין הנאמר 'קול ה' בכח', רעהו מנגן בהשתפכות-נפש נעימה את מילות התפילה, והאחר, דבוק כל כולו במי שאמר והיה העולם כאשר קולו כמעט אינו נשמע. כל חסיד ושירת לבבו הבוקעת מעמקי נשמתו לבוראו.

ובתווך, מול החלון הגבוה, ממנו נשקף על ההר ממול בית ציונו של רבינו, כשהוא עטוף בטלית המכסה את מרבית פניו, עומד החסיד רבי שמשון בארסקי. הוא אינו זע כמעט, גם פניו אינם נראים, ברם, מתוך ליבו הגדול הבוהק באש אצילית, עולה להבת דביקות אין סוף שאין לה עד ורואה. לבדו הוא רבי שמשון ואין איש עמו.

פלגי דמעה זולגים מעיניו מחמת אהבה לבוראו ורישומן ניכר בסביבותיו. כל מילה ומילה מתיבות התפילה בוקעת מפיו כחיצים ביד גיבור, במתיקות ובחן שלא מעלמא הדין, מלאה דעת והתבוננות הלב, יראה עילאית וערגה לחי העולמים.



החסידים מתפללי ה'קלויז' באומן שלא מנו מספר רב, הכירו היטב איש את רעהו, ולפיכך לנוכח הפנים החדשות שנראו בבית המדרש, ידעו מיד כי אורח הגיע. כדרכם, קיבלוהו במאור פנים וב'שלום עליכם' לבבי. האורח התיישב בקרן זווית והביט בסקרנות סביבותיו.

"**מניין** אתם רבי יהודי?" מתעניינים כמה מיושבי ה'קלויז', "מן העיר ראחוב" משיב האורח.

וודאי תמהים אתם מה מביא יהודי מתושבי ראחוב הרחוקה לנסוע עד לאומן, שמא בשליחות כשלהי הגיע, או שמא מכר או קרוב לו בעיירה?

לא זו אף לא זו. האיש, אברך מורם מעם, מתלמידיו של רבי ישעיה אב"ד ראחוב זצ"ל, בעל 'מסגרת השולחן', טעם מקצת אורו של רבינו, צוף אמרי תורתו הקדושה, כמו הליכותיהם בקודש של חסידי ברסלב שבו את לבו והותירו חותם עמוק בנפשו, והוא גמר אומר להתחקות מקרוב אחר החסידים באומן, בעבודתם את בוראם.

שיחה ערה נקשרה בינו ובין כמה מן החסידים, והללו דלו לאורח המבקש והמחפש, דיבורי אמת ואמונה מבארו של הנחל נובע. התפעלותו העמוקה ממראה עיניו וממשמע אוזניו ניכרה היטב על פניו. מאוחר יותר גילה את צפונות לבו בפני אחד החסידים:

"את האמת אומר ולא אכחד; דיבורי קודש כפי ששמעו אוזניי כאן, לא שמעתי מעודי; תוכם רצוף אהבה ויקרים המה לי מפנינים, והאנשים - נאה דורשים ונאה מקיימים ותהי יראתם על פניהם. אולם דבר אחד אינני רואה: תפילה כדוגמת תפילתו הנלהבת של הרבי הקדוש רבי ישעיה

ושלום ושגם הם יתקרבו להשם יתברך בכל מה דאפשר..." רבי שמשון התמקד איפה ב'עיקר', ובכך הפך את דרכו המופלאה של רבינו הקדוש, לנחלת הכלל.



כדי להתחקות אחר דמות טמירה זו, עלינו לפתוח תחילה בייחוסו הקדוש.

זכה רבי שמשון להיות נצר מרבינו הקדוש, אשר אמר על יוצאי חלציו, כי לקחם מ'עולם האצילות' (חיי מוהר"ן רע"ד).

הוא נולד בשנת תרל"ד, לאביו רבי ישראל מנחם מנדל ז"ל ולאמו מרת פייגא בתו של רבי אפרים בן מרת שרה בת רבינו, שהפליג בשבחה: "מבתי שרה אני מדבר כלל..."

סבו מצד אביו שנקרא 'רבי שמשון מהיער', היה תלמיד מובהק של גאון עוזנו מורנו רבי נתן זי"ע, והתקרבותו אליו בצעירותו עלתה לו במסירות נפש רבה. כפי הידוע, אף בנו - אביו של רבי שמשון בארסקי דגן, זכה להסתופף בצלו של מוהרנ"ת.

את ימי נעוריו עשה רבי שמשון בעיירה 'טשערין', ותקופה ניכרת למד תורה בחברותא עם בן דודו רבי אליקים געציל ליובאוונע, אשר נודע כ'רבי געצ' מאומן'.

במחיצת רבי משה ברסלבר

זכתה העיירה טשערין, והתגוררו בה כמה מהמובחרים שבתלמידי רבי נתן, ביניהם: רבי משה ברסלבר זצ"ל, רבי נחמן - הרב מטשערין זצ"ל, רבי פנחס יהושע מטשערין זצ"ל, ועוד.

מנעוריו, יקדו בלבו של רבי שמשון כיסופים וגעגועים לעבודת השם, עד מהרה דבק ברבי משה ברסלבר, וידו לא משה מתחת ידו.

באותה העת, הגיע מטרנפאל שבגליציה, נער בשם ישראל היילפרין, שנודע לימים כרבי ישראל קרדונר.

לאחר שמצא בעיר מגוריו ספר מספרי רבינו, החליט ישראל לדבוק בדרכו של רבינו ולהתאבק בעפר אנשיו.

במהלך חיפושיו, הגיע לטשערין ומספר ימים קיבל תורה מפיו של רבי נחמן מטשערין.

לאחר ששהה במחיצתו פרק זמן, פנה רבי נחמן אל הנער ואמר לו: "אם חפץ אתה לטעום באמת מנעימות תורתו הקדושה של רבינו - לך אל רבי משה ברסלבר".

וכאן הפגישה ההשגחה העליונה בין שני הנערים הצמאים לדבר רבינו, תחת חסותו של רבי משה. רבי משה שאב קורת רוח מרובה מהזכות להשקות מתורתו של צדיק לבעלי מוח ולב כרבי ישראל ורבי שמשון, מה גם שזה האחרון נמנה על צאצאי רבינו הקדוש.

דרך תלמיד מובהק זה התוודעו השניים אל האור הגדול המבקיע את כל גידי קשיות הלב, וכל ימיהם היו חוזרים על דיבורי קדושה ודעת ששמעו מפיו.

ישיבת 'אנשי מעמד'

לא ארכו הימים ושניהם נישאו. נדברו ביניהם להשליך אחרי גוים כל הבלי עולם וחמודות תבל ולמסור עצמם כליל לעבודת השם, ומכאן ועד עקירה מטשערין לאומן, לא ארכה הדרך.

לאומן הגיעו השניים והם אך בשנות השלושים לחייהם. נפשם הגדולה נכספה וכלתה לזכות ולזכות גם אחרים עמהם. היה זה רבי ישראל קרדונר שהעלה את הרעיון להקים מעין ישיבה, שבה יישבו עובדי השם כדוגמת ה'עשרה בטלנים' הקדמונים, ויעסקו יומם ולילה בתורה ועבודת במסירות נפש ובעצימת העיניים כליל מראיית העולם הזה. הם יהיו שלוחים של כל ישראל, כפי היו אנשי המעמד בזמן שבית המקדש היה קיים.

רבי ישראל דיבר על לב חברו רבי שמשון, כי לו נאה ולו יאה לנהל ישיבה זו. הם שטחו את רעיונם לפני האברכים הצעירים באומן, ומקצתם התלהבו למשמע הרעיון, ביניהם רבי געצ', שהיה אף הוא בשנות השלושים לחייו, ולבו בער לעבודת השם.

אולם היו כאלו שחששו כי הדבר גובל ב'ריבוי אור', והביעו את התנגדותם לכך. כאן ניטש ויכוח בין הוגי הרעיון ותומכיו לבין כמה מן החסידים, שהתכוונו אף הם לשמיים, אלא שלא ירדו לסוף דעתם ותשוקת ליבם של האברכים הצעירים וטענו שעדיין לא הגיעה העת שיתמסרו כליל לעבודת השם.

אדהכ והכי, קם החסיד הישיש רבי דוד צבי דאשיווסקע, נינו של רבי יודל תלמיד רבינו, שהיה מחשובי החסידים, עלה על בימת ה'קלויז', קרא והכריז בקול:

"**הנה** זכו לאחרונה להתקרב שני אברכים יקרים אלו לאורו של רבינו, והחליטו לפרוש מענייני העולם הזה, וכל עסקם יהיה רק בעבודת ה', אך דא עקא ויש מאנשי שלומנו המעוררים מדנים עליהם, ואף אותי מפתה יצרי לרודפם, על כן אני מודיע בשער בת רבים, כי הכל מצד היצר המשטיני!"

דבריו של רבי דוד צבי פעלו את פעולתם. ובכן, הדבר קם והיה. ישיבת 'אנשי מעמד' הפכה מחזון למציאות, כשעד מהרה מצטרפים אליה רבים וטובים, אשר עסקו בתורה ובעבודת השם בכל לבם ונפשם. כמה נגידים מבין החסידים, היו תומכים באותם עובדי ה' ומסייעים להם.

לאחר הקמת הישיבה, לא נותר רבי ישראל קרדונר באומן. נכספה גם כלתה נפשו לקדושת ארץ אבותינו, הוא נפרד מידיד נפשו רבי שמשון והפליג לארץ ישראל, שם הקדיש את חייו לעבודת השם, כשהוא מקרב אנשים לדרך רבינו, ומפעם לפעם מגיע במסירות נפש לראש השנה לאומן.

חותנו של רבי שמשון - רבי נחמן שפאג ז"ל, עובד השם מופלג, נוהג היה מפעם לפעם לבוא מעירו 'ויניצה' להשתטח על ציון רבינו, בהזדמנות זו היה עולה אל ה'קלויז', יושב ושואב קורת רוח מרובה מעבודתם הטהורה של בני החבורה.

ביניהם, ניתן היה לראות 'בעלי בתים'; סנדלרים, נפחים וכיוצא, שכל עיסוקם לא היה אלא מסווה לעבודתם התמה את בוראם. מידי יום יושבים היו בצוותא עם רבי שמשון, כשהוא לומד עמם בספרי רבינו ובשאר ספרי קודש.

חסידים אלו התייחדו בתפילתם המתונה והנעימה, וכן במידת ביטחונם בה' וישוב דעתם התמידי. החסיד המופלג רבי שמואל הורביץ, שביקר באומן בשנת תרפ"ט, כתב ביומנו על חבורת קודש זו: "כל אחד הולך כל יום על ציון רבינו ובוכה את כל ליבו, ומתפלל בכוונה וכוחות בכל לב, ומרגיש חיות בעבודת השם, והם באהבה זה לזה ובשמחה ובאמונת ההשגחה פרטית וישוב הדעת. רבי שמשון מדבר מאמונה בהשגחה פרטית, שזה מגמתו תמיד להכניס באנשים שלא לפחד משום איש ושלא לבקש משום איש, רק מהשם יתברך".

"**והיה** לי חיות אז מרבי שמשון והקיבוץ שלו" - מסכם רבי שמואל.

כאן ראוי לציין, כי מי שאירח את רבי שמואל במשך רוב חודשי שהותו באומן היה רבי שמשון בארסקי, וכאשר חלה, טיפלו בו בני משפחתו של רבי שמשון במסירות גדולה.

ר' מוטל פאלסקי - אחד מחבורת הקודש

מאותם חסידים טהורי לב בני חבורה זו, היה ר' מרדכי או כפי שכונה 'ר' מוטל' פאלסקי. יום יום היה לומד בחברותא עם רבי שמשון בספרי רבינו, ממנה

כשביקש החסיד ר' יצחק מאיר קורמן מרבי שמשון כי יבוא ללובלין להשפיע לרבים מתורת רבינו, כתב לו רבי שמשון: "החברים ר' אבא ור' מרדכי ור' עקיבא כלל לא מרוצים שאסע, ובפרט החבר ר' מרדכי פאלסקי - ממש אינו יכול לחיות במנוחה אפילו יום אחד אם אינו מתוועד עמי לעסוק ביחד בלימוד ספרי רבינו ז"ל".

במכתב אחר הוא מספר:

"ביום א' שבוע זה למדנו ביחד חומש עם פירוש רש"י בצוותא חדא עם ר' מרדכי פאלסקי והרגיש שאלה נכונה בעניין הוספת הו' ליתור, כמבואר שם ברש"י... ומהו הטעם שהוסיפו לו ו' ולא אות אחרת? עד שבא על דעתו, כי מסתמא סבל יתרו שפיכות דמים וביזיונות עבור התקרבותו אל הקדושה, כידוע מדברי חז"ל כי מעת שפרש מהעבודה זרה החרימו אותו, ובוודאי היה לו מזה שפיכות דמים וביזיונות הרבה, ובפרט אחר-כך כשרצה לגייר עצמו ממש ולהתקרב לקדושת ישראל באמת, הפקיר את כל כבודו וגדולתו שהיה לו מקודם והלך לו אל המדבר, מקום צייה ושממה, להתקרב שם אל השם יתברך באמת על ידי משה, בחינת הצדיק האמת, ובוודאי סבל מזה שפיכות דמים וביזיונות עוד יותר ויותר, ועל-ידי-זה נעשה הו' בתוך ה-א' המבואר בתורה יקרא את יהושע; עיין שם, (ליקוטי מוהר"ן ו') ולכן כשנתגייר וזכה שיוסיפו לו אות על שמו, הוסיפו לו ו'. והוא ביאור נכון ואמיתי..."

בעל רגש רב היה ר' מוטל, ותפילתו הייתה בהשתפכות הלב והנפש, כן נודע בשמחתו שהדביקה את כל מי שבא במגע עמו. במצוות הכנסת-אורחים הידר ביותר, וגם בשנות הרעב הכבד שפקד את אוקראינה, אירח בביתו אנשים רעבים והאכילם במסירות. כה שש ושמח במצווה זו, עד שברוב שמחתו עם אורחיו, היה עורך עמם בין מנה למנה ריקוד נלהב.

עם פרוץ המהפכה הקומוניסטית, כשראה ר' מוטל כי יהודים רבים נאסרים ונשלחים לארץ גזירה ב'עוון' שמירת יהדות, עבר עם משפחתו להתגורר בקווקאז הרחוקה, שם התאפשרו חיי יהדות באין מפריע. על דבר אחד לא ויתר בכל מחיר - על הנסיעה לאומן לראש השנה. מידי שנה בשנה היה עושה את הדרך הארוכה יחד עם בנו ר' ראובן, כדי להימנות על ה'קיבוץ' הקדוש באומן.

על החסידים ועל גרי הצדק

מהתופעות המופלאות של תקופת ערב מלחמת העולם השנייה, הייתה התגליתם של רבים מן הגויים שבסביבות אומן, אשר הפכו ליהודים נאמנים וחסידים נלהבים. היו אלו אנשים נכבדים, שנטשו את מעמדם הרם, עיסוקיהם, משפחתם וחבריהם - כדי להסתפח אל נחלתו של העם הנבחר, הנרדף והנתון למשיסה בין האומות.

כפר אחד היה באזור אומן, בשם 'סיניצה', שתושביו הנוכרים היו מלומדים ועשירים, וכולם החליטו פה אחד לחבור לעם ישראל. אולם בבואם אל הרבנים, נדחתה בקשתם על הסף; הרבנים פחדו להיענות לבקשתם, מאימת השלטונות. אך תושבי סיניצה לא אמרו נואש; הם פנו אל חסידי ברסלב באומן והתחננו בפניהם שיסייעו להם להיכנס תחת כנפי השכינה. החסידים נחלצו בכל לב לעזרתם והצליחו לשכנע את רבה של אומן לגיירם, כשהם נוטלים על כתפיהם את כל האחריות לכך.

כשזכו גרי הצדק לבוא בברית - לא היה קץ לאושרם. הם הפכו לחסידי ברסלב בלב ובנפש. ובראש השנה מילאו שולחן שלם ב'קלויז' שבאומן.

לאחר עליית הקומוניסטים, מסרו נפשם על

שמירת השבת, וחלקם אף שילמו על כך בחייהם.

כשנשאלו מה הביאם להתגייר, סיפרו: "מצאנו בספרי דתנו הקודמת, סתירות מרובות, והגענו למסקנה כי זוהי דת שקרית, ורק תורת משה - אמת היא". היה זה פירוש מוחשי לדברי רבינו הקדוש בתורה י"ז ב'ליקוטי מוהר"ן' חלק א, שכאשר האוויר 'נח וזך וצלול', יכולים דיבורי האמונה של הצדיק להגיע למרחוק, עד כדי כך שגויים מוצאים בספריהם דברים שהם היפך דתם.

החסיד המופלא רבי נחום שוסטר, חיבב מאד את הגרים הללו, ואף עקר את מגוריו לכפר סיניצה, כדי להימצא במחיצתם. הוא היה מלמד תורה ויהדות. כמו כן היה משכים יחד עימם בחצות לילה ויוצא בחברתם אל היער - להתבודדות. הגרים אהבוהו מאד, וכשנפטר רבי נחום לעולמו, התאבלו מאד על מותו וקברוהו בכפר מגוריהם. כשנודע על כך מאוחר יותר לר' יואל, בנו של רבי נחום, שהתגורר בחרקוב, רצה להעביר את קבר אביו קרוב אליו, אך כשהגיע לסיניצה עם אישורי ההעברה מטעם השלטונות, נזעקו הגרים במחאה: "לא ניתן בשום אופן שיוציאו צדיק כזה מתוכנו!"

רבי שמשון ברסקי, שכל מגמתו היתה להאיר את אורו של רבינו לכל יושבי תבל, קיים בכל לבבו את ציווי התורה "ואהבתם את הגר"; הוא קרב אותם קירבה יתירה, ונהג ללמוד עמם בספרי רבינו הקדוש.

במכתביו לחסידי ברסלב בפולין, הוא אינו חדל להתעניין במצבם הרוחני והגשמי של הגרים שבארצם: "ובפרט להודיעני משלום הגרים רבי דוד סאטנאוויש, רבי יצחק גילרמאן ורבי אליעזר לאנגער. תפרוס בשלום הגרים הנ"ל לכל אחד ואחד. נכספתי לכתוב להם בייחוד איזה דיבורי אמת הנובעים מדעת אדמו"ר דל".

"ירא שמים באמת ושלם באמונה אמיתית..."

במידות נאצלות התברך רבי שמשון, בזכות דיבורו הנעים וישוב דעתו המופלג, נמשכו אליו רבים ושתו בצמא את דבריו. 'הרגש' עצום היה לו בדברי רבינו, ויכולת להביא את השומעים לידי מעשה.

נהוג היה ב'קלויז', כי פעם לומד רבי שמשון בפני הציבור בספרי רבינו, ופעם ידיו החסיד הנלהב רבי געצ'י.

במכתבו לאחד מרבני ארץ ישראל בזמנו, מספר רבי געצ'י על ישיבת 'אנשי מעמד' באומן, וכותב בשבחו של רבי שמשון:

"ותהילה לא-ל יש לנו מטיף אמיתי, מוציא לאור תעלומות ספרו, והוא נכדו הק', וינצח בשירו להוריד הלימוד הזה לכל המדרגות, והוא ירא שמים באמת ושלם באמונה אמיתית ובאמונת-חכמים, ומושך עצמו לכל המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ועניו ושפל באמת בלי שום שם, כאשר כן הורנו רבינו ז"ל."

"ובכל פעם באים ונתווספים נפשות חדשות לשמוע הלימוד הזה ולטעום טעמו, ויאמרו האח חמותי ראיתי אור..."

יחד עם נעימות הליכותיו, היתה כל מהותו חתירה ללא פשרות אך ורק אל האמת. במכתביו, הוא מדבר על כך שעיקר ההתקרבות אל הצדיק תלויה ב"הרגשת דעתו הקדושה" שבלעדיה, "אפילו אם היו נקראים כמה שנים 'ברסלב חסיד' וגם ייסעו לאומן, אין שום ממש וכוח בהתקרבות..."

לא יפלא איפה, כי יד היתה לו בהתקרבותם של נפשות גדולות ויקרות אל מעיינו של רבינו, ביניהם רבים מקרב אנשי פולין.

ואותו חסיד נלהב ששמו עולה ונזכר ברטט, רבי יצחק ברייטר, רחש חיבה והערכה עצומים לרבי שמשון ולדיבוריו היקרים. כשחפץ רבי נתן בארסקי בנו של רבי שמשון, שהתגורר בלובלין, להדפיס את ספרו של אביו, היה זה רבי יצחק שיצא בקריאה נרגשת לבוא לעזרת ה' בגיבורים. מכתב נלהב כתב אל חבריו החסידים בפולין:

"ובכן אחיי ורעיי הרוצים לגשת אל הקודש לשאוב מים חיים מהנחל נובע מקור חכמה ולהפיץ מעיינותיו חוצה, להשקות בו את כל נפשות בית ישראל, שימו לב והתבוננו מאוד לדברי האמת וצדק יוצאים מפי איש נאמן רוח, הוא רבי שמשון נ"י נכד רבינו ז"ל, היושב בשבת תחכמוני, בישיבת רבינו ז"ל באומן, אשר כרוה נדיבי עם במחוקק במשענותם...

בהמשך, פונה רבי יצחק ואומר, כי חובה היא "לקיים דבריו בפשיטות ולהדפיס את ה'ליקוטי עצות - עברי טייטש' בכל כוחותינו, כי הספר הזה הוא התחדשות נפלאה, אשר זיכה אותנו השם יתברך בדורות הללו, אשר החושך כיסה את הארץ..."

התקרבותו של רבי יצחק ברייטר הי"ד

הקשר עם רבי שמשון, החל עוד מראשית התקרבותו של רבי יצחק.

היה זה בעודו אברך צעיר לאחר נישואיו, רגיל היה לשבת בין כתלי בית מדרשו של רבי צדוק הכהן מלובלין ע"ה ולהגות בתלמודו. אמנם בתורה הקדושה חפצו ובה הגה יומם ולילה. אך איש מבין יושבי בית המדרש לא ידע על המתחולל בתוככי נפשו. בעל מחשבה היה, מחשבותיו סערו ללא השקט ולא פעם הובילו אותו אל מחוזות רחוקים...

זה זמן רק שמחפש הוא אחר תשובות לקושיותיו הטורדות והמציקות, אך תחושתו היא, כי לא זו שאינו זוכה לתשובות המניחות את הדעת, אלא אף אין מי שיבין ללבו ולליסורי כליותיו.

באחד הימים אגב עיונו בספרי בית המדרש, אינה ה' לידו ספר חדש, בלתי מוכר. רבי יצחק פותחו ועיניו נחות על שורות כמוהן לא קרא מימיו.

"שני מיני קושיות מנקרים בליבותיהם של בני האדם" נאמר שם, "הקושיות מן הסוג הראשון באות מ'שבירת כלים' ואותן ניתן ליישב. ואילו אלה מן הסוג השני נמשכות מן ה'חלל הפנוי', ולהן אי אפשר בשום אופן למצוא תשובה..."

עיניו הילכו על פני השורות, ומרגע לרגע נתפעמה רוחו: הצדיק הקדוש והנורא בעל המחבר, במאמר ארוך זה מכוון לליבו! מימיו לא ראה או שמע על צדיק שיתייחס בבהירות שכזו אל קושיותיהם של בני האדם, ואף יצביע על שורשיהן, ומאין הן באות... שוב ושוב קרא את מילותיו המרפאות ולא ידע את נפשו. וכך נאמר שם: "ודע שעל ידי הניגון של הצדיק שהוא בחינת משה, הוא מעלה את הנשמות מן האפיקורסות הזאת של החלל הפנוי שנפלו לשם" - - - (לקוטי מוהר"ן ס"ד).

הוא סגר את הספר בחרדת קודש, הצניעו בפניו נסתרת בבית המדרש, והבטיח לעצמו לשוב ולעיין בו.

אך כאשר הגיע למחרת וחיפש אחריו, הופתע לגלות כי הספר נעלם באותה דרך פלאית שבה הופיע. לא היה גבול לצער. הנה זה רק החל לשמוע את ניגונו של אותו צדיק וכבר רחק ונעלם ממנו, כשאפילו את שמו אינו יודע. את מר לבבו השיח לחברו רבי שמואל אליהו מנדלאל ז"ל.

הוא שב לסדרי לימודיו, אולם לא פסק להתגעגע אחר הצדיק "שהוא בחינת משה" וניגונו המופלא.

לאחר שבועיים של חיפושים ודרישות שלא העלו דבר, הניח מאן דהוא על שולחנו ספר שעל כריכתו התנוסס השם 'פרפראות לחכמה', כאשר החל לעיין בו, לא היה קץ להתרגשותו; היה זה פירוש על אותו חיבור קדוש שאבד ממנו ואשר כעת כבר נודע לו שמו: 'ליקוטי מוהר"ן' - של הרבי הקדוש ר' נחמן מברסלב זיע"א.

רבי יצחק מברר בחנויות הספרים בלובלין אודות חיבורים נוספים של אותו צדיק, עד שעלה בידו למצוא את הספר הקדוש 'שיחות הר"ן' שהיה נדיר ביותר בפולין של אותם ימים. הוא שמח שמחה גדולה באוצר החדש שגילה ושיתף בו את חברו רבי שמואל אליהו.

רבי יצחק מעלעל בשיחות, ומקטע אחד למשנהו הולכת נפשו ומתלהטת בקרבו, הרבי הקדוש מנער שכבות אדירות של אבק מעל ליבו, וזה מתחיל לבעור ברשפי שלהבת לחי עולמים.

כאשר שמע כי מקום מנוחת רבינו בעיר אומן, נכספה גם כלתה נפשו ליצור קשר כלשהו עם חסידיו, אולם נבצר ממנו לידע איה מקומה של עיירה מרוחקת זו.

לפתע עלה בלבו רעיון. בלובלין עירו שוכן בית דפוס שספריו נשלחים לכל קצוי ארץ ואף אל מחוץ לגבולות המדינה, שמא יוכל להשיג שם כתובת כלשהיא בעיר אומן.

ואכן, בבית הדפוס מסרו לו כתובת חנות לממכר ספרים באומן. מתיישב רבי יצחק וכותב מכתב מלא געגועים, כשהוא מבקש שישלחו לו את כל ספרי רבינו ובפרט את ה'ליקוטי מוהר"ן'. הוא מוסיף בקשה, כי יכתבו לו דברי תורה הנובעים ממעינו של אותו רבי קדוש.

בעל חנות הספרים באומן הופתע לראות מכתב שאינו נושא את שם הנמען, אלא רק זאת כתוב עליו: "עבור חסידי ברסלב". היו אלה ימי ערבי פסחים, טרוד היה - בעל החנות - למעלה מראשו, ולפיכך לא היה לו פנאי להתייחס ברצינות אל המכתב, והוא הניחו בקרן זווית.

אולם כיסופיו של המקורב הצעיר מלובלין לא שבו ריקם. משמיים כיוונו את צעדיו של רבי געצ' ליבאוונע זצ"ל, מגדולי חסידי ברסלב, אל חנות זו. הוא בא כדי לקנות חוטי ציצית לטלית.

בראות המוכר את רבי געצ' נכנס, נזכר באחת במכתב, ומסרו לידי. רבי געצ' קורא את המכתב ומשתומם עד עמקי נפשו; בפולין הרחוקה מצוי אברך אשר אשו של רבינו הקדוש החלה ליקוד בלבבו, והוא צמא לדבריו הקדושים!

מאוחר יותר הראה את המכתב לחבריו, ולמקרא דבריו הנרגשים, נדברים כולם פה אחד, כי על אף היות אלו ימי חול המועד פסח, כתיבת חידושי תורה מותרת. הם השיבו לו מכתבים בוערים כגחלי אש. לימים, סיפר רבי יצחק ברייטר, כי דבריהם הבעירו להבת קודש בליבו, אך יותר מכל, פעלו עליו מילותיו של רבי שמשון ברסקי שכתב לו:

"אם יזכה לבוא למחננו, יבחין בין האמת לשקר" - - -

הדברים נחרטו במעמקי לבבו של המקורב מלובלין, שאכן את זאת חיפש כל ימיו - את היכולת להבחין בנקודת האמת. לימים, היה לתלמידו המובהק של רבי שמשון ומפיו קיבל את כל אוצרות הדעת של ה'נחל נובע'.

גם הגאון החסיד רבי יצחק אוטבוצקער הי"ד, אשר היה ידוע בגדלותו העצומה בתורה ועבודה

מכתב מר"ש להרה"ח ר"ש הורוויץ

~ בפרסום ראשון (באדיבות ידידנו ר' דוד דגן הי"ו תשס"ח) ~

**ב"ה א' בשלח תרפ"ז אומן
הנכבד ר' שמואל הורוויץ**

כתביו קבלתי וגם המכתב מענין הפאדערינג קבלתי ועד עתה לא יכולתי להשיבו מחמת חלשות הבריאות שעבר עלי בימים הקודמים ועוד מחמת מניעות רבות, ובימים הללו נמתק קצת ברחמי השי"ת, והנני להשיבו כי השמן זית ששלח לא ראיתי ולא שמעתי והסיבה לזה איני יודע כלל, ובענין הפאדערינג איני יכול לעסוק כלל כי זה לא כבר שלחתי פאדערינג לבני נתן יחי' למדינת פולין כי כבר עברו יותר משמונה שנה אשר לא היה באומן והוא משתוקק מאוד לבא לאומן להשתטח בתפלה לפני השי"ת על ציון אדמו"ר ז"ל והוכרחתי לשלוח לו פאדערינג ומחמת זה איני יכול לעסוק בזה עוד עבור איזה איש, וזה שכ' רוצה

ואף חיבר חיבור על הספר הקדוש 'ליקוטימוהר"ן', רחש הערצה עצומה לארי שבאומן. במכתבו הוא קורא אל חסידי ברסלב בפולין לסייע בהדפסת ספרו של רבי שמשון.

אף רבים וטובים מאנשי הקודש באומן היו באים להתענג על אמרותיו המתוקים מדבש ונופת צופים, של רבי שמשון.

נוהג היה החסיד הגדול רבי אברהם בן רבי נחמן הלוי חזן בכל יום-טוב וכדומה, לבוא ולבקר את רבי שמשון ולברכו בברכת יומא טבא, או אז היו שני חסידים מובהקים אלו משוטטים יחדיו בתורתו הקדושה של רבינו. זאת למרות שרבי שמשון צעיר היה מרבי אברהם ביותר מעשרים שנה.

כאמור, גם אל פולין המרוחקת הגיע שמעו של רבי שמשון, והחסידים שם השתוקקו כי יבוא לחמם את ליבם באישו של צדיק. נוהג היה לנסוע פעמיים בשנה אל ריכוזי

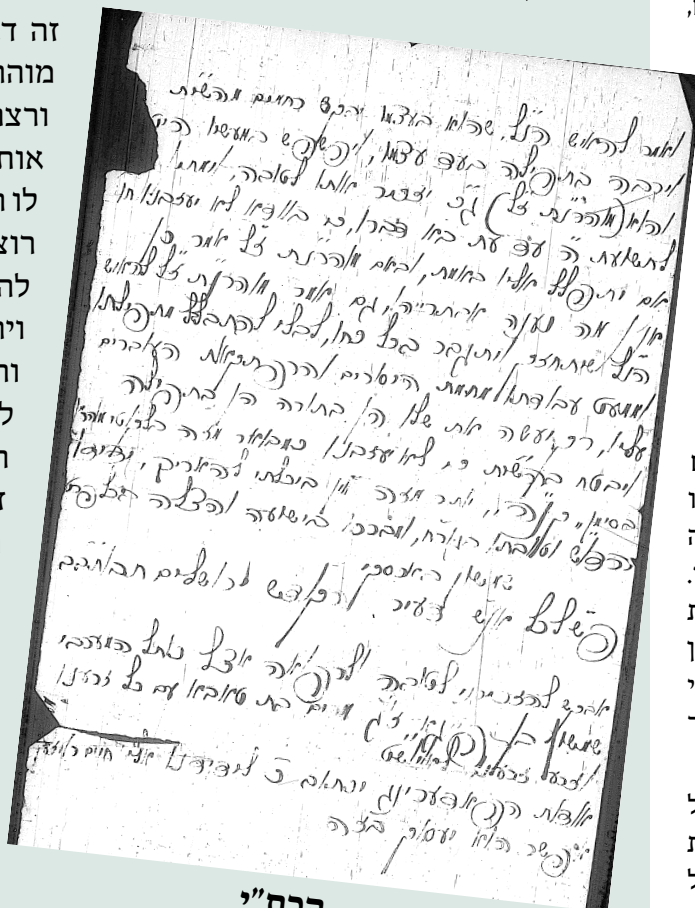
חסידי ברסלב בפולין, פעם בקיץ ופעם בחורף, כשבמסעו הוא מחזק את הלבבות ומרעיף טל תחיה על הלבבות הצמאים לדבר רבינו.

צריכים כל אנ"ש לכסוף לאומן...

היה זה בשנת תר"פ, החסידים בפולין רגילים מדי התקרב יום הדין לבוא וליראות במקום מנוחת אור האורות אשר צווה לעשות כרוז שכל מי שסר למשמעתו יבוא אצלו על ראש השנה! ממון רב מוזילים הם מכיסיהם עבור נסיעה יקרה זו בכל שנה בשנה. ברם, זה שנתיים שהדרך מפולין לרוסיה חסומה, אין יוצא ואין בא, עמדו הללו אובדי

שאציל אותו מצרותיו ע"י תפלה או ע"י איזה מופת זה דבר שאין לו שחר כי כבר בעיר טשערין בימי מוהרנ"ת ז"ל היה איש אחד מאנ"ש שהי' בצרה רח"ל ורצה ליתן למוהרנ"ת ז"ל מעות הרבה לפ"נ שיציל אותו מצרותיו ולא רצה מוהרנ"ת ז"ל לקבל ואמר לו השי"ת שלח עליך הצרה לעוררך משינתך ואתה רוצה שאסיר ממך את הצרה לא כן האמת ואמר להאיש הנ"ל שהוא בעצמו יבקש רחמים מהשי"ת וירבה בתפלה בעד עצמו ויפשפש במעשיו היטב, והוא (מוהרנ"ת ז"ל) ג"כ יזכיר אותו לטובה וימתין לתשועת ה' עד עת בא דברו, כי בודאי לא יעזבנו ח"ו אם יתפלל אליו באמת, ובאם מוהרנ"ת ז"ל אמר כן אנן מה נענה אבתריהו, גם אמר מוהרנ"ת ז"ל להאיש הנ"ל שיתחזק ויתגבר בכל כחו לבלי להתבלבל מתפילתו וממעט עבודתו מחמת היסורים והרפתקאות העוברים עליו, רק יעשה את שלו הן בתורה הן בתפלה ויבטח בהשי"ת כי לא יעזבנו כמבואר מזה בליקוטי מוהר"ן בסימן קנ"ה יותר מזה אין ביכלתי להאריך, ידידו הדו"ש וטובתו בגור"ח ומברכו בישועה והצלה בכל פרט

שמשון בארסקי



הכת"י

פ"ש לכל אנ"ש דעיר הקודש ירושלים תבותב"ב

אבקש להזכירינו לטובה לרפואה אצל כותל המערבי שמשון בן פייגא זוג' מרים בת טאבא עם כל זרעינו וזרע זרעינו לאיוש"ט

אודות הפאדערינג יכתוב כ' לידידנו אלי' חיים רויזען אפשר הוא יעסוק בזה

עצות, כשליבם נכסף אל מקום חלקת מחוקק ספון, אל תיקוני יום הרת עולם הנעשים על ידי הרבי הגדול.

בלית ברירה, מתקבצים הם זו השנה השנייה בעיר לובלין. לאחר מכן, שיגרו מכתב לרבי שמשון בארסקי, ובו שאלו את חוות דעתו על קיבוץ זה.

תשובתו לא אחרה לבוא:

"...דיברתי עם רבי אברהם סופר (=שטרנהארץ) ונתברר הדבר שהאסיפה של אנשי שלומנו בפולין כמו בשנה שעברה, היא רק טובה כדי להתפלל במתינות ובהתעוררות, אבל אודות התיקון של ראש השנה - צריכים כל אנשי שלומנו לכסוף

"שמן בחשאי" - כשמן הזה שאינו מעורר קול בהישפכו - "כזו היתה תפילתו של רבי שמשון" סיפרו זקני החסידים באומן.

החסיד הנלהב רבי הירש לייב ליפל, היה מכנה את תפילתו של רבי שמשון "מיין מתיקין", על פי דברי רבינו בתורה נ' בליקוטי מוהר"ן.

עומד היה בהיכל הקלויז הרועש כמרקחה מזעקות ואנחות של 'תפילה בכוח', ניצב במקומו הקבוע בצד צפון בקרבת החלון המשיקי אל קודש הקדשים - בית ציון רבינו ז"ל, בהתפללו, דומה כי הוא אינו נע ואינו זע; טליתו משוכה על ראשו ומכסה כמעט את כל פניו ולבו בוער ברשפי שלהבת, אם כי כלפי חוץ לא ניתן היה להבחין בסערת נפשו העצומה. זאת ידעו מתפללי הקלויז אל נכון, כי תפלתו של איש האלוקים נעשית מתוך דביקות שלא מעלמא הדין, ואין להפריעו חלילה מדביקותו. אחד מפרחי החסידים שהציץ פעם מבעד חלון זה ראה פנים בוערות ולוהטות ושטופות דמע כאחד מן שרפי מעלה, הלה עזב את המקום, נרעש מן המראה הנשגב שחזו עיניו.

באחד הימים הגיע נער צעיר שהתקרב אל חסידי ברסלב. תפילתו נעשתה בקולות וברקים שהפריעו לשאר המתפללים, ואם בזה לא די, החליט אותו צעיר לקבוע מקום תפילתו דווקא בקרבת רבי שמשון.

מה עשה רבי שמשון? לא גער בו אפילו ברמיזה, אלא קם והעתיק את מקומו לפינה אחרת. וכשביקשו ממנו שיגער באותו צעיר, כיוון שידעו שדבריו נשמעים והלה יאלץ להנמיך את קולו, השיבם רבי שמשון: "ירא אני לומר לו להפסיק, כי אולי מתכוון הוא באמת לשם שמיים?..."

כתפילתו, כן שאר הליכותיו היו באצילות דאצילות. את שיעוריו היומיים בספרי רבינו היה מרצה בבהירות כה רבה ובחן דקדושה, שכבשו את לב השומעים, והאירו את נתיבותיהם. הוא הפשיט את הדברים ופרט אותם לכהן פרוטות קטנות, עד שהיו הכל מרגישים את עמקותם ודקותם ורפואת הנפש העצומה הגנוזה בהם. כי על כן, גאון גדול היה בחכמת התמימות והפשיטות, והעיקר בתכסיסי מלחמה, איך להחיות עצמו בכל מצב ולמצוא בו את ה' יתברך.

את בני חבורתו הדריך לאמונה חזקה ומוחשית, וביטחון בה' בכל תחום, עד כי ניתן היה להבחין בהליכותיהם של אלו כי תלמידי רבי שמשון המה...

חדר מיוחד היה לו בביתו סגור ומסוגר, שם בילה ימים ושנים בעבודת בוראו. בחצות לילה היה קם כארי בתקפו, אף בימי חולשה שאפפוהו בערוב ימיו, ועורר 'תיקון חצות' בהתעוררות ובמתיקות שלא מן העולם הזה. לאחר מכן היה עוסק בתורה ובעבודת ה' עד עלות השחר, שאז היו כמה מן החסידים מבקרים בביתו כדי להתחמם לאורו בעבודת ה'.

כמו שלהבת המחממת ומאירה את כל סביבותיה, היה מקרין אמונה וביטחון, ישוב הדעת ונועם עליון על כל סובביו.

הוא עצמו, עני מרוד באופן שאינו ניתן לתיאור, אך תדיר שרוי בשלוות הנפש של 'אני בחסדך בטחתי', ואף מחזק ומאיר באחרים את אור האמונה בהשגחתו הפרטית של הבורא עד לפרטי פרטים.



חיים טובים שכאלה...

השמש החורפית שלחה קרני אור אחרונות, ונבלעה אי שם מעבר לקו האופק. הרקיע הלך והשחיר עד כי פרש אדרתו הכהה על פני היקום.

הקור הרוסי הקשה בלאו הכי, הלך וגבר, הלך והעמיק. ברוב בתיה של אומן העיר נראה עשן המיתמר מן הארובה, עדות לתנור הבווער בתוכם, מפיץ חומו על פני סביבותיו ומגרש את הקיפאון העז.

אך מן הארובה שעל גג בית משפחת בארסקי - לא נראה כל עשן עולה. עניים מרודים הם, אין ידם משגת לקנות עצים להסקה, הפרוטה

האחרונה כלתה מכבר מן הכיס.

אלא שבבית זה יוקדת אש מסוג אחר לגמרי, אש של אמונה תמימה וביטחון בבורא ש'כל מה שעביד רחמנא - לטב עביד', לא כמילים בלבד, אלא כמציאות אמיתית שאין בלתה.

מהוגי השעון התלוי על הקיר מצביעים על השעה עשר בערב, עוד מעט יגיע עת חצות הלילה לפי לוח הזמנים הרוסי. ואז, מגיעים מספר פרוטות אל הבית הדל בדרך נס, שכן, כל הליכות ביתו של רבי שמשון התנהלו על פי ניסים והשגחה פרטית מופלאה, ל'טבע' לא היתה דריסת רגל בבית זה.

פונה רבי שמשון אל בנו הצעיר: "נת'ל, הבה נצא לראות היכן ניתן להשיג חבילת קש להסיק את התנור". האב ובנו יוצאים אל הרחוב הקפוא, שגלד של כפור מכסה אותו, וילכו שניהם יחדיו...

נתן מביט על פני אביו הגדול ורואה אותן קורנות משמחה, שמץ של עצב אינו ניכר בהן. הם מגיעים אל אחד הבתים ושם רוכשים בפרוטותיהם הספורות חבילת קש גדולה. נתן מעמיס את המטען על כתפיו, וצועד לצד אביו, בחזרה אל ביתם. תיכף עם בואם, מכניס הנער את חבילת הקש אל התנור, ומבעיר את האש. כעבור שעה קלה, החל מתפשט חום כלשהו מן התנור, שגרש קמעא את הכפור הנורא.

רבי שמשון אינו זקוק ליותר מכך. מיד נטל מן הארון את הספר 'שערי ציון' והחל לומר 'תיקון חצות' בתמימות נפלאה ובמתיקות עצומה, כשמרוב דביקותו בבוראו מתחילות עיניו לזלוג דמעות ללא הפוגה... לימים, סיפר בנו ר' נתן כי רק מלשמוע את הנעימות והמתיקות של ה'תיקון חצות' הזה, היה אפשר להתבטל לגמרי מכל התאוות והמידות הרעות.

אותה חבילת קש שבערה לשעה קלה הספיקה לו לרבי שמשון בשביל לעסוק בעבודת בוראו. כשסיים את אמירת ה'תיקון חצות' המשיך בשיעוריו הקבועים בתנ"ך, מדרש, זוהר הקדוש, שולחן ערוך וספרי רבינו בדביקות ובחיות אין קץ.

טרם האיר השחר, התדפקו על דלתו כמה מבני חבורתו הקדושה שאותם אהב לכנות בשם 'חברים'. הם באו כדי להתענג על דיבוריו מלאי האמונה והדעת. רבי שמשון קיבל את פניהם בשמחה וחיזקם בדברי אמונה, שלא לסמוך כלל על ההשתדלות בדרך הטבע, כי אם להתפלל על כל דבר, וכה האריך לדבר עוד ועוד דיבורים משיבי נפש, מתוך נעימות וישוב הדעת נפלאה, משל לא חסר לו כלום בעולמו.



הרגש מיוחד היה לו בספר הקדוש 'סיפורי מעשיות', היה זה הוא שהחל לנהוג ללמוד בספר זה ברבים בבוקרו של שבת, לאחר תפילת שחרית. מנהג שהתקבל מאוחר יותר בהתלהבות, על ידי החסידים בפולין.

לעיתים, דורש היה שעות ארוכות תילי תילים של רמזים נפלאים, על שורות בודדות מתוך ספר קדוש זה. הוא אף חיבר חיבור נפלא על ה'סיפורי מעשיות', שכמו ספרו האחר, נכתב באידיש מדוברת, כדי שיהיה מובן לכל, גם לפשוטי העם והנשים. ספר יקר זה אבד בצוק העיתים.

נוהג היה מדי שנה, לערוך סעודה בערב 'הושענא רבא', לזכר הנס הגדול שארע לו ולשאר החסידים באומן בשנת תר"פ. היה זה כשהתפרץ גדוד פורעים 'לקלויז' וגרשו את כל המתפללים ורבי שמשון בתוכם אל גן סופיה שבפאתי העיר. הרוצחים התכוננו לירות בהם למוות, אלא שאז, הורה להם לפתע המפקד עצמו לעזוב חיש את המקום (ראה באריכות בפרק על החסיד רבי אלחנן ספקטור זצ"ל).

גם באותם רגעי אימה נוראים לא איבד רבי שמשון את ישוב דעתו ואמונתו, הוא עודד את שאר בני

החבורה בקראו אליהם: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתייחס מן הרחמים!".

ואמנם, במפתיע שבו כולם בריאים ושלמים לבתיהם, מלבד אחד מבני הקבוצה - ר' נחמן בן ר' הירש, שחלוש היה ברגליו ונורה למוות בידי אחד הרשעים, הי"ד. באותם ימי צרה וצוקה בהם נשפך דם ישראל כמים, היה רבי שמשון עבור בני החבורה באומן לאבוקה של אור בחושך והאפלה שסבבו אותם.

בשנת תר"פ שהוזכרה לעיל, בעיצומן של קרבות הדמים בין כנופיות הפורעים, התקרב ראש השנה וחסידיו ברסלב לא ידעו לשית עצה לנפשם; כלום יוותרו על ה'קיבוץ' היקר והקדוש הנהוג מאז הסתלקות רבינו?

בלב חרד המתנינו לראות כיצד ייפול דבר.

ואז הגיע לפתע שליח בהול מרב העיר אומן ובפיו הודעה לחסידיו ברסלב, כי בעת סכנה זו לא יתפללו בראש השנה באריכות כמנהגם, אלא ישכימו קום ויסיימו תפילתם בחטף, ולאחר מכן יסתתרו במרתפים עד יעבור זעם.

כל העיניים נשואות היו לעברו של רבי שמשון, מה יעשו לנוכח דברים אלו?

כאשר הלך השליח לדרכו, נעמד רבי שמשון נעמד על הבימה והכריז בקול גדול: ס'איז דעם רבינ'ס ראש השנה און מ'וועט דאווענען ווי אלע יאהר! (= זה הלא הראש השנה של רבינו - נתפלל כבכל שנה!).

לשמע דבריו הנחרצים, שוב לא נותר ספק בלב. למותר לציין כי בראש-השנה התפללו החסידים בקול ובאריכות כמנהגם, כשכל התפילות עוברות בשלום.

מדי שנה, במוצאי ראש השנה, היו חסידיו ברסלב באי ה'קיבוץ' מתאספים בביתו של רבי שמשון ורוקדים ושמחים על הזכות הגדולה שנפלה בחלקם - להיות בראש השנה אצל הרבי הקדוש אשר העלה את תפילותיהם לפני כיסא הכבוד. שהלא כך אמר רבינו: "מי שהיה אצלי על ראש השנה ראוי לו לשמוח מאד מאד" - - -

וכך מספר רבי שמשון לבנו ר' נתן, שנבצר ממנו לבוא מפולין לקיבוץ באומן:

"על ראש השנה היו אנשים חדשים שלא היו מעולם באומן, ובמוצאי ראש-השנה היו בביתנו כמה מאנשי שלומנו והביאו לביתנו מנגנים עם כלי שיר, ושמחנו בעזרת השם יתברך בשמחה גדולה, עד

לא יעזור שום כח נגד היצה"ר, "שקר הסוס לתשועה" - אם ימעט אדם בשינה כסוס הזה שאינו ישן - גם זה לא יועיל, כי אם "עיני ה' אל יראיו למי יחלים לחסדו" - העצה היא רק לייחל לתשועה ה', רק בתפילה אפשר להתגבר על כח היצר.

וכלן עובר הרבה על הרוצה להיכנס לדרכי הקדושה בדרך זה, אולם יש להתחזק בכל הכחות כי רק בזה יוכל לו, כי כך לימדנו רבינו אשר בשכל עצמי אי אפשר כי אם לסמוך על כוחותיו, ותפקידנו הוא להתפלל ולעשות מה שביכלתנו.

וכאש הולכין בדרך זה אין ייאוש, כי האדם מתייחס מחמת שרואה כי זה כמה מנסה להתעלות ולא הועיל, אולם רבינו צעק: "אין שום ייאוש!" כי בכח התפילה אכן אין להתייאש.

בודאי כי גם כשיש לנו עצה כזו היצר אינו שוקט על שמריו, ובאם לא ניקח עצמנו לידיים להתחזק בעובדת התפילה וההתבודדות לא נוכל.

זוהי עבודתנו, להתחיל מחדש להיות יהודי כשר, וכאשר אמר רבינו "אי

כמה שעות לאחר חצות לילה..."

אל גנזי מרומים

אך הנה הגיעה שעתו של חסיד מופלא זה, משרידי דור דעה, להתבקש לשיבה של מעלה. בן ששים ושנים שנה היה כשחלה את חליו אשר ממנו לא קם. באותם ימים לא שקטו חסידיו ברסלב באומן על שמריהם; יומם ולילה העתירו בעד הארז הגדול; משמרות נערכו בבית ציון רבינו הקדוש לרפואתו, והזעקות המרות נשמעו היטב בכל הסביבה, אולי יחוס אולי ירחם...

ברם, הגיעה העת שנשמתו הקדושה של איש האלוקים, נצר לנשמת אור האורות, תשוב ותעלה אל כור מחצבתה, להתעדן בנועם העליון שאליו כלתה נפשו כל ימיו.

ליל ראש חודש סיון תרצ"ה, בעוד חסידיו ברסלב החרדים לשלום פאר חבורתם, זועקים ומעתיירים בעדו בבית הציון, הגיעה הידיעה המרה: נשבה ארון האלוקים! רבי שמשון נסתלק לגנזי מרומים!

"כהלומי רעם נפגענו מהשמועה כי ניטל ממני ומכלליות הקיבוץ אנ"ש שיחיו, הדר עוזנו, עטרת ראשינו, מחמד נפשנו, שהמשיך בדורנו השארת זקננו הוא רבינו הקדוש נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה זצ"ל..."

הלא הוא אבי אדוני מורי ורבי, נזר ראשי, אורותיי, גדולתי, קדושותי, תקוותי, תכליתי, נחמתי, רבי שמשון ז"ל הריני כפרת משכבו, בן ותלמיד רבינו הקדוש הננמ"ח זצ"ל"..." (מתוך מכתב בנו רבי נתן בארסקי אל כלל חסידיו ברסלב).

היתמות הורגשה בכל, ואף בפולין ובארץ ישראל ביכו אנשי שלומנו את האבדה שאין לה תמורה. לאחר פטירתו הכניסו את מיטתו אל מבוא ה'קלויז' העתיק, אשר כתליו ספגו אל תוכם במשך שנים ארוכות את קול נעימתו והשתפכות נפשו של רבי שמשון שהיה ואיננו.

רבי אברהם שטרנהארץ נשא הספד קצר ודברי התעוררות, ולאחר מכן הוביל רבי שמשון למנוחות ונטמן בבית החיים של אומן, במחיצתם של רבי נפתלי תלמיד רבינו זצ"ל, רבי אברהם בן רבי נחמן טולטשינר זצ"ל, רבי אליקים געציל ליבאוונע זצ"ל, ועוד מגדולי החסידים.

מפירותיו של אילן רב פארות זה, נהנים אנו עד עצם היום הזה. בספרו היקר 'ליקוטי עצות המבואר' (העצות המבוארות) הוגים מבקשי קרבת השם, המשתוקקים לטעום טעמה של מתיקות ועריבות אמיתית בעבודת בוראם.

אפשר להיות איש כשר באמת כי אם ע"י התבודדות."

וע"כ טוב שמתאספים יחד, לא לבר ח"ו מהנהגות בפרטיות, חלילה לדבר על כך בחברותא, רק להתחזק בפן החיובי; בהתבודדות, בתפילה, כי בלי זה אי אפשר.

♦♦♦

עומדים אנו בספירת "יסוד שביסוד", המרמז על מידת הצדיק יסוד עולם, איני יודע מהו ספירת היסוד על מה מרמז, ואין לנו בזה שום השגה, אמנם, כשיחור הרואה יין מתלהט אחריה, כן הוא ברלסב'ר חסיד - כאשר שומע ענין "יסוד" מתעורר כל כולו בהשתוקקות נמרץ, אין צריך לדעת סוד הדברים כי עיקר להתעורר למעשה בתפילה והתבודדות.

המתבודד וצועק לה', אע"פ שעובר מה שעובר, אולם למעלה לא ייבוש, כי הרי יוכל עלנות את ה' יודע כמה רציתי להתקדש ולהיטהר, והעיקר לא להרפות רק לבקש ולהתפלל.

♦♦♦

הבה נתחזק ברצונות חדשים להתקדש ולהיטהר בקדושה של מעלה אמן

"יסוד שביסוד"

וכן הוא אצל האברך, כשהיה בחור הרגיש עצמו כציפור דרוור, עבד את ה' בשוב ובנעימים. לפני החתונה מקבל הדרכה כיצד להתנהג ושומע את כל הסיפורים על ה'עובדים' בין אנ"ש, והוא חושב בעצמו אני בודאי יתנהג כר"ש שפירא... אולם אח"כ נפתח בפניו עולם חדש והוא רואה כי אפילו לא ידע על מה וכיצד להתכונן כראוי.

והפסוק ממשיך: "צמתו בבור חיי וידו אבן ב" כי אפילו כאשר כבר מתעורר לעובדת ה' אולם כלחיותו נצמת בבור ואין לו שום חיות לעבודת ה' להתבודדות, ולא עוד אלא שהיצר עוד ממשיך לו חיות

מהבור...

ויש לדבר כל זה בהתבודדות, כל מה שעובר עליו: "איני יכול להתפלל, להתבודד, לקום בחצות, אני למד אבל בלי חיות, והסיבה לזה כי 'צוד צדוני כציפור'...."

♦♦♦

ברם שם באותו הפרק כתוב: "זאת איש אל לבי כל כן אוהיל" הנה רואה

אני נקודת אור, יש לי עדיין פתח תקוה "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא חלו רחמיו", כיצד? ע"י "חדשים לבקרים רבה אמונתך" – ע"י ההתחזקות בתפילה, כי אם האדם ירצה באמת להתחזק אזי יתחדש חיותו ע"י התפילה.

כאשר מדברים מהתחזקות בקדושה, אצל העולם אין מדברים מזה, וזאת מחמת שאין להם העצות כיצד ליישם את הנאמר למעשה, ולכן לאט לאט מתרגל האדם למצבו ומתייבש כבר מלהשנות שהרי כבר ניסה ולא הצליח, אולם רבינו הרי לימד אותנו את העצה להתחדש ע"י התפילה ועי"ז להחיות את הנפש.

כי זאת יש לדעת בביור, כמה שיחשוב ותתכנס עצות בלי התבודדות הכל רק חלום, אפשר שהיו כמה צדיקים קדושים שבאו לזה בלי תפילה, אולם אנו אי אפשר לבא לתכלית בלי התבודדות.

שמעתי פעם מרלוי"צ בשיחה שאמר בשם הזידיטשובער, לפרש הפסוק "אין המלך נושע ברב חיל גיבור לא ינצל ברב כח", המשך בעמוד הקודם > >



האברכים בתפילת ערבית

תמצית שיחתו של הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א

בהתקבצות איחוד האברכים הצעירים על קבר דן בן יעקב לתפילת ערבית וספירת העומר בליל ספירת "יסוד שביסוד"

בתורה ט' ליקו"מ "עיקר החיות מקבלין מהתפילה כמו שכתוב תפילה לא-ל חיי, וכשמתפלל בכל כחו ומכניס כחו באותיות התפילה אזי נתחדש כחו שם בבחינת 'חדשים לבקרים רבה אמונתך', רבינו מפרש תפילה לא-ל – חיי זה החיות.

לכאורה רבינו משנה מהפירוש הפשוט, אולם האמת אינו כן, שכן כל דבר בעולם הזה – עולם העשיה – יש לו שורש למעלה – בעולמות העליונים, כמו כן האורות אשר שורשם למעלה הצדיקים עוסקים לצמצם אותם בהשתלשלות לעולם העשיה – עולם הגשמי הזה. ברם אמונה אין לה שום אחיזה בגשמיות, והיא בלתי ניתנת להשגה כלל בצורה גשמית, אולם בהכרח שתהיה איזו עשיה גשמית שנוכל להגיע ולהשיג את האמונה, והיא התפילה. כי אמונה ותפילה אחד הם, שכן, כאשר האדם יודע בביור כי רק הקב"ה הוא המספק לו כל צרכיו אין ראוי להתפלל על כך לזולתו, ובאם האדם כן מחפש אופנים אחרים להשיגם הוא מראה בזה

שאינו מאמין לגמרי כי הכל מאתו יתברך. ולכן כל כמה שהאמונה חזקה יותר גם התפילה חזקה יותר, וכן להיפך כפי ריבוי התפילה כך מתחזקת האמונה.

רבינו מתחיל "עיקר החיות", יש להתבונן 'חיות' מהי?

והנה בגשמיות, אם האדם קם בבוקר והולך לעבודתו בזריזות הרי שיש לו חיות מכך, ובאם מתעצל סימן הוא שאין לו חיות מעבודתו, וכמו כן ברוחניות: אם האדם קם בחצות לילה וקופץ מיד ממיטתו לעבודת ה' וכן בתפילה מתפלל בחיות והתלהבות סימן הוא כי יש לו חיות בעבודת ה', אולם כאשר האדם קם רק כאשר כבר מחוייב לקום הרי זה מראה בביור כי אין לו חיות. החיות הוא יסוד הכל, לא יעזור גערה ולא דברי מוסר והסברים כי לא זהו הדרך כי אם רק תכנים לו חיות בעבודה ממילא ישתנה הכל לטובה, ורבינו מגלה כאן כי זה החיות מקבלין מהתפילה.

♦♦♦

אולם יש גם ההיפך. באיכה פרק אני הגבר [בו מובא פסוק זה 'חדשים לבקרים'] מובא גם הפסוק "צוד צדוני כציפור אויבי חיים". עיקר הסיבה מה שנחסר לאדם חיות הוא כשחסר קדושה, וכמו שמבאר מוהרנ"ת 'אויבי חיים' – חיים לשון גילוי עריות, וזה אויבי – הם התאוות רעות צדוני כציפור, כי הציפור פורחת באויר בדרור וחירות והציידים אורבים עליה לתפסה ופורשים רשת וכדומה, והציפור עד שמתעשת היכן היא הרי היא כבר ניצודה בידי הצייד.

תמצית שיחתו של הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א

על אם הדרך בחזרה לירושלים

בתחילת התקרבותי שמעתי דיבור מפי הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א: "זעירין איננו דשקעון אנכי". כאשר שאלתי אותו איה מקורו טהור ענה לי כי שמע זאת מהרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א, וכאשר שאלתי להגרי"מ איה מקורו ענה לי כי יש לשון דומה לזה בספר הזוה"ק. [הוספת העורך: לאחר החיפוש מצאתי מעין זה בספה"ק דגל מחנה אפרים בשם הזוהר חדש (פרשת יתרו ד"ה או) וז"ל: "זעירין איננו דהוו מסתכלין בדיבור אנכי ממש" עי"ש].

והענין הוא, כי לכאורה כל בני ישראל היו שם במעמד הנורא של קבלת התורה וכולם שמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה עד שפרחה נשמתו כמו שאמרו חז"ל, א"כ איפוא מדוע אומר הזוהר כי רק זעירין – מעטים – שמעו אנכי. אלא הביאור בזה, כי היו כמה סוגי אנשים; האחד נתלהב מהקולות והלפידים, האחר מתעורר מקול השופר, אולם רק מעטים היו ששמנו לב לדברות עצמן לשמוע 'אנכי ה' אלקיך' מפי הגבורה לשים לב אל תכלית המעמד.

ואנו יש לנו ללמוד מכך, אשר אחרי מעמד מרומם זה "יסוד שביסוד" יהיה כאלו שיתעוררו מהשיחה המיוחדת, אחרים יתלהבו מהתפילה המרוממת, מהצעקות בספירת העומר, אולם העיקר לשים לב לתכלית הנרצה: לשם מה נסענו עד לקבר דן בן יעקב? כיצד אנו רוצים לחזור? ומה עומד להשתנות בי אחרי התכנסות לשם שמים זו?!

בכן יש לכה"פ לעשות איזו עובדה למעשה עם ההתעוררות שקיבלנו עתה כדי שנוכח להמשיך אותו, להרבות קצת יותר בהתבודדות שנוכח להתקדש ולהיטהר, וכדומה. ויה"ר שנוכח שהשי"ת יטהרנו ויקדשנו בקדושתו העליונה, אמן

דוד אמת – וקברו אמת

לפעמים כאשר אנו שומעים מפי יהודים יראי שמים, ואפילו תלמידי חכמים, דברי זלזול ולעג על קבר דוד המלך, כאילו אין המקום מיוחד וכאילו הוא קבר של שייח מוסלמי ח'ו - אי אפשר להבין בכלל על מה ולמה איתרע מזליה ח'ו של קבר דוד המלך...

כפי שכבר הוכח לא אחת בפי כל החוקרים התורניים האמונים על מקורות קדושים בלבד - אין ולא היה שום פקפוק על אמינות מקום הקבר, עוד מזמן הגאונים והראשונים קיימים עדויות ברורות שאינם משאירים כל ספק באשר לזיהוי המקום, ועל כולנה עדותו של האריז"ל כפי שמובאת בדברי מהר"ם חאגיז. המפקפקים היחידים היו חוקרים שונים ששאבו מידע ממקורות שאינם טהורים. למרות שבתקופה האחרונה קיבלו הדברים הד חזק, הודות לפעילות ברוכה של כמה יהודים יקרים, ובראשם חסידי ברסלב השומרים אמונים למקום הקדוש, ואף יצאו קונטרסים ועלונים המביאים את כל ההוכחות אחת לאחת - עדיין ניתן למצוא יהודים 'משלנו' המעיזים להטיל ספק ומום בקדשים. לכן אענה גם אני את חלקי, מאשר כבר העליתי על הכתב לפני כמה שנים, בתוספת נופך מאשר נתחדש ונתגלה בשנים האחרונות. אין בכוונתי להביא את כל המקורות, והרי הם כבר נלקטו בין השאר בקונטרסים שיצאו לאחרונה ומשם תדרשנו.

מקורו של פקפוק

קבר דוד המלך, מטבע הדברים צריך להוות אבן שואבת ומקום מרכזי מאין כמוהו. אם לקברו של רשב"י במירון מגיעים מיליוני איש בשנה, הרי שבקבר דוד המלך, נעים זמירות ישראל, מחבר ספר התהילים, היו אמורים להגיע אף יותר מכך. את דוד המלך הרי אנו מזכירים עשרות פעמים ביממה, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" ו"כסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין" ו"ובשירי דוד עבדך נהללך ונשבחך" וכן הלאה, כל הפסוקים והמזמורים הנאמרים בשלשת התפילות הקבועות - חִבְרָם דוד המלך. היחוס החשוב ביותר במשך כל הדורות היה: מזרע דוד המלך. ולא זו בלבד, ביחד עם המלך דוד קבורים גם שאר מלכי בית דוד הצדיקים, שלמה, אסא, יהושפט, יותם, חזקיהו, יאשיהו ויהויכד אביו של זכריה הנביא.

אמנם מסתובבות שמועות שונות כאילו ישנם חילוקי דעות משמעותיים לגבי מיקום הקבר וכאילו היו מגדולי ישראל שנמנעו לבקר כאן בגלל הדעות השוללות, אך האמת היא כי כל הפקפוקים יסודם מהחוקרים והארכיאולוגים שהמידע שבידם אינו ע"פ תורה ובוודאי שאינם מתייחסים למסורת הצרופה אודות קדושת המקום. החוקרים המסתמכים בעיקר על השערות ארכיאולוגיות, הגיעו למסקנה מוטעית כי מערת דוד המלך שוכנת ב"עיר דוד" הנמצאת

מדרום לשער האשפות על צלע ההר מעל גיא בן הינום שנקרא בלשונם "העופל". בשנים האחרונות ממש הם כבר הספיקו לחזור בהם, בהסבירים כי המערות באיזור העופל אין בהם שום פאר ויופי ואינם יכולות לשמש כמערות קבורה למלכים...

אך כבר עמדו על כך רבים וטובים שהפריכו את טענות החוקרים מכל וכל והוכיחו כי עיר דוד האמיתית היא בהר ציון שבו מצוי כיום קבר דוד המלך, בפרט האריך על כך הגרמ"נ שפירא בספרו הר הקדוש, שהביא את דבריהם ומתמודד עמם אחת לאחת, לטענתו אי אפשר כלל לסמוך על "ממצאים ארכיאולוגיים" הנמצאים כיום בשטח, מפני "שאין מקשים מסברות אלו ומכל שכן שאין מניחים אותם ליסוד לבנות עליהן... ופשוט שאין בכל וכיוצא בזה שום ראיה, כי כלל גדול בידינו לא דאינו אינה ראיה, ובפרט בזה מסתבר הדבר שברבות השנים נסתמו המעינות ונחרבו הצינורות ונעלמו המבנים העתיקים שלפני כיבוש יהושע, ובפרט במקום הזה שמלחמות ומאורעות גדולות עברו עליו במשך הזמן". (האמת היא שבשנים האחרונות גילו באמצעות מכשירים אלקטרוניים משוכללים שקיימים חללים גדולים בעומק האדמה בכל שטח הר ציון, ובפרט באיזור הפתוח מדרום).

כפי שמצאנו אצל רוב קברי הצדיקים בארץ, גם על קבר דוד ישנה מסורת רצופה ועדויות

נאמנות בכל ספרי המסעות, החל מזמן הגאונים והראשונים ועד לזמנינו אנו. וכל שכן שרבינו האריז"ל הוא זה שסמך ידו ואישר את נכונות הדבר, כפי שמעיד על כך מהר"ם חאגיז. וכן מקובל הדבר בקרב גדולי המקובלים בירושלים (ראה בהרחבה להלן). מה גם שישנם קברי צדיקים רבים שהמונים פוקדים אותם למרות שבהם ישנם חילוקי דעות, לפעמים משמעותיים יותר מאשר כאן, לדוגמא נציין את קבר שמואל הנביא ברמה, דן בן יעקב באשתאול ובדנה (כן, שתי מקומות!), יהודה בן יעקב ביהוד, בנימין בן יעקב בכפר סבא, רחל אשת רבי עקיבא בטבריה והרמח"ל, שמקומות אלו נמצאים ברשימת המקומות הפופולאריים אצל הציבור החרדי יותר מאשר קבר דוד המלך, על אף הדעות החולקות על מיקום הקברים האלה.

היו כאלה שהעלו את האפשרות שהסיבה להמנעות מתפילה בקבר דוד המלך הוא משום המצאותו כביכול מתחת לכנסיה נוצרית, ולפי המבואר בשו"ע ("או"ח סי' נ"ה סעי' ב') אסור להתפלל מתחת למקום שיש שם צלמים של עבודה זרה, ובפרט לפי דברי הט"ז ("או"ח סוף סי' קנ"א). אמנם המגן אברהם (סי' צ"ד) ושאר הפוסקים התירו את הדבר בשעת הדחק, (וראה בשו"ת חלקת יעקב או"ח ל"ג מה שהאריך בזה). אך גם אפשרות זו נשללה מכל וכל, לאחר שהוברר כי בקומה העליונה אין שום כנסיה, אלא הוא מקום "קדוש" לנוצרים ימ"ש מסיבותיהם הם, ואין בו שום צלמים שיכולים להוות "מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים" כלשון הט"ז. אמנם לאחרונה פועלים הנוצרים כדי להעביר את המקום לבעלותם, לייסד בו כנסיה ולהכניס בו צלמים, אך לעת עתה, גם לאחר ביקור האפיפיור ימ"ש, בחסדי שמים לא הצליחו בכך והמקום טהור מכל סממני ע"ז.

זיהוי הקבר על-ידי האריז"ל

המקור החשוב ביותר עבורנו, הוא רבינו משה חאגיז יליד ירושלים בשנת תל"ב, המעיד כי האריז"ל בביקורו בירושלים "סמך ידו על עיר ציון שהוא חוץ לחומת ירושלים דשם קברי מלכות בית דוד" (אלה מסעי עמ' ט"ו). והיות ואנו יודעים שמתקופת מהר"ם חאגיז עד ימינו קיימת מסורת רצופה על המקום כפי שהוא מצוין כיום, הרי שדבריו של האריז"ל אמורים לגבי המבנה הנוכחי שכבר היה קיים מאות שנים לפני תקופתו של האריז"ל. יצוין כי ראיתי מי שהקשה איך העיד האריז"ל על כך והלא ידוע שבגדולתו לא היה בירושלים וכידוע סיפור נורא ע"ז? התשובה היא שהוא עמד מחוץ לחומת העיר כפי שמעיד מהר"ם חאגיז, ומשם הראה באצבעו על המקומות הקדושים, בהם קבר דוד המלך הנמצא גם הוא מחוץ לחומה.

מקובלי זמנינו מאשרים גם הם את הדבר, וכפי

על עשרת הספירות הקדושות.

ההשתטחות במשך הדורות

אם נרחיק לשנים קדומות יותר, לפני קום המדינה, הרי שהיו שנים בהם ביקור יהודי במקום היה הס

מלהזכיר, הווקף המוסלמי מנע מכל יהודי להכנס למקום ואף ניסה למנוע את התפילות שהתקיימו בחצר הקטנה סמוך לחלונות וכפי שמתוארת תפילה בחג השבועות של שנת ת"ש ע"י הרה"ח ר' שמואל הורוויץ זצ"ל בספר ימי שמואל (ח"ג): "תיכף

שנכנסתי העמדתי את עצמי מן הצד אצל הפתח ואמרת

במהירות גדול התיקון הכללי בעל פה כי ספר לא מניחים לפתוח, ובקשתי בעל פה את בקשותי בשביל הכלל ובשביל הפרט וכו', וכן בקושי גדול ובעורמות רבות כי הספקתי להתמהמה שם איזה זמן, ובקשתי בדמעות כנ"ל עד שלא יכולתי כבר להתמהמה כי כבר גרשוני בכח". לפי עדותו, עד למאורעות תרפ"ט וכלשונו: "היינו רגילים להכנס ביום שבועות לדוד המלך והיה הבית מלא פה לפה כל היום כולו, והיינו אומרים ביחד כל התהלים שארך כמה שעות מלבד תפלות שהייתי אומר איזה שעות וכו' עד שכמעט רוב היום היינו מבלים אצל דוד המלך עליו השלום, והיה מתפעל עין כל רואה לראות רוב העולם וגודל ההתעוררות שם כל היום", אך לאחר מכן נמנעה הגישה לתוך הציון והרשות היחידה ניתנה לעלות לקומה השניה, שם מצויה גם כן מצבה מסויימת.

במקורות שבידינו על היסטוריית המקום, למרות העדויות על כך שכאן אמנם קבור דוד המלך, כמעט אצל כולם חוזרת ונשנית העובדה כי המחזיקים במקום, הנוצרים או הערבים, מנעו את הכניסה. כמו שכתב בספר "מסעות ארץ ישראל" בשנת רפ"ב: "ובאלו המקומות לא יניחו הישמעאלים

שמבאר בארוכה בשו"ת דברי יצחק בשם המקובל רבי יצחק כדורי זצ"ל שאישר באופן ברור שכאן קבור דוד המלך. בדבריו הוא מביא בשם הכפתור ופרח והרדב"ן שער דוד נמצאת מערבית דרומית לירושלים. גם יבדלחט"א המקובל הגה"ח ר' אביש ציינווירט שליט"א

מאריך על כך בספרו 'אבן השוהם' וקובע מסמרות על חזקת ונכונות קבר דוד מלך ישראל שהוא ע"פ האריז"ל.

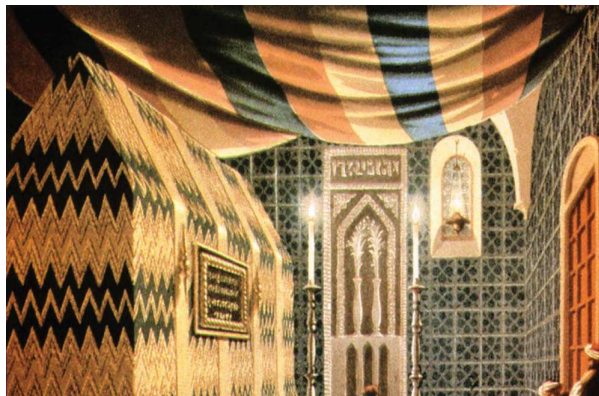
המסקנה היא שאין ספק כי ההר הזה הוא וודאי מקום קבורת דוד המלך ע"ה, אך לא אצל כולם היה ברור שהקבר הוא אכן בדיוק היכן שנמצאת המצבה, המקובל הג"ר סלמן מוצפי זצ"ל היה עומד על הצריח

מעל המבנה ומתפלל, כי על אף שהמקום המדויק של קבורתו לא ברור, אבל וודאי שהוא קבור פה באיזור, כמו כן ישנם המצביעים על עמוד מוזר הנמצא בסמוך למתקן הנרות כי שם היה פתח המערה. חשוב לציין כי גם מי שהצביעו על מקומות שונים במתחם, למרות זאת היו מתפללים בעיקר בציון בפנים, באמרם שבמקום שעם ישראל מתפללים רבות בשנים בוודאי נתקדש המקום.

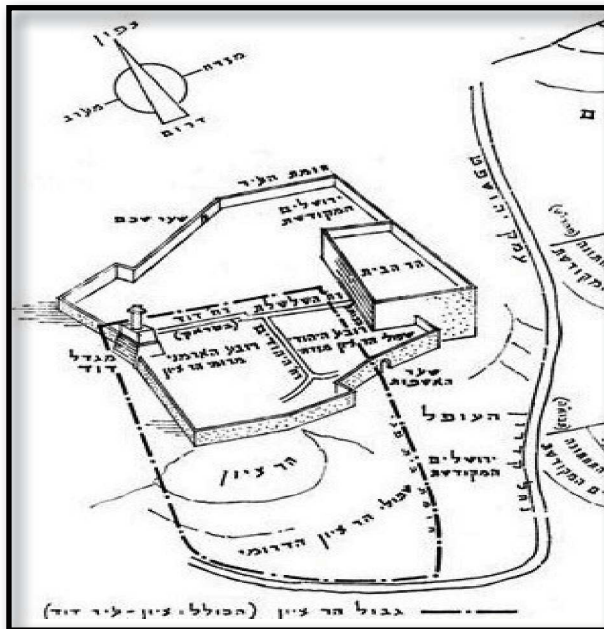
ניתן אולי להסביר את הספק באשר למיקום המדויק, בכך שכפי

העדויות העתיקות מדובר במערה עמוקה המסתעפת בעומק האדמה, ואם כן יתכן שהמצבה עומדת על פתח המערה והמקומות עליהם הצביעו הם מעל לקבר עצמו, או להיפך שהמצבה היא מעל הקבר והם מצאו במקום אחר את פתח המערה. יצוין כי בשנת תרי"ט חפרו ארכיאולוגים בגומחה הנמצאת מאחורי המצבה והם מצאו בה פתח של מערה. אגב, גומחה זאת פונה לכיון מקום המקדש, והדבר

הוביל את החוקרים להסיק כי במקום שכן ארון הקודש של בית כנסת שהוקם במקום בתקופה קדומה מאד, ויש מהראשונים שכתבו כי כאן גם הונח ארון הברית בתקופות שונות. המקובל הגרי"מ מורגנשטרן אף מצא רמזים נוראים בקווי הבנין אשר לדבריו מרמזים



מצבת הציון - ציור מלפני כמאתיים שנה



מפת הגרמ"נ שפירא

לקדושים
אשר
בארץ

ליכנס לשום אדם בעולם". אם כי יש לציין כי בשנת ד' תתקט"ו ישנה עדות מרבי בנימין מטולדה ששני יהודים חדרו לתוך המערה עצמה. כמו כן לפני כמאה וחמישים שנה הצליחו שוב שני יהודים, צבעים במקצועם לחדור בחשאי למקום, הם ראו שם דברים נוראים, ארונות קבורה מזהב שעל אחד מהם נחקק בבירור "דוד בן ישי מלך ישראל". בשעתו היתה זו סכנת נפשות עבורם לפרסם את מה שראו, הם עלו לביתו של מרן מהרי"ל דיסקין ושם העידו בפרוטרוט על מה שראו בנוכחות המגיד מווילקומיר הגה"צ ר' חיים יצחק אהרן רפפורט שאף העלה את העדות המדויקת על גבי הכתב. שנים לאחר מכן, בשנת תרנ"ג, פרסם בנו רבי יהודה לייב את העדות. יצוין כי בספר אדמת קודש שהו"ל המגיד הנ"ל בשנת תר"ן כתב כדברים האלה בשם המהרי"ל דיסקין: **"באמת שכל המקומות הקדושים המקובלים מדור דור המה נאמנים ומצודקים ואמתיים מעצמן, ואינם צריכים לשום עדות, כל שכן וקל וחומר שהעידו על זה עמודי עולם כהרמב"ן ז"ל והארז"ל והר"מ חאגיז ז"ל, וכל מי שיתעקש ויעמוד בדעתו הראשונה להטיל ספקות באחד מכל המקומות הקדושים הנזכרים עדותם של הנ"ל וגם יגלה דעתו וספקותיו לזולתו, הוא בכלל שוטה, רשע וגס רוח, ובכלל מונע את חבירו מלעשות מצוה להתפלל שם"**.

ישנה אגדה שבימיו של רבינו עובדיה מברטנורה (שנפטר בשנת ר"צ) היתה שליטה יהודית חלקית באחד החדרים במקום, היה זה רבינו עובדיה בעצמו שתפס חדר אחד במתחם, הוא החדר המצוי כיום שמאלית לכניסה המזרחית לאתר. הנוצרים נכנסו לפאניקה כתוצאה מתפיסת המקום ומיד הכריזו על "גזירת הים" שבו נאסר על בעלי הספינות הנוצריות להעלות יהודים לארץ ישראל, כל עוד השלטונות מאפשרים ליהודים להחזיק במקום. רק לאחר 25 שנה בהם לא דרכה כף רגל יהודית בספינות הנוצריות הופקע החדר מידי היהודים. מאז עד לשנת תש"ח לא הורשו היהודים להכנס לתוך מתחם הקבר.

עד לפני שנים ספורות המצב היומיומי היה גרוע לאין ערוך, כאשר עדיין לא פעלה המחיצה המפרידה בין עזרת הגברים לעזרת הנשים, זאת ועוד, החדר בו מצויה המצבה היה, מסיבה שאינה ידועה לאף אחד, סגור ונעול באופן טוטאלי ומי שרצה להשתטח במקום היה חייב לעמוד מבחוץ ולהסתכל בעינים כלות דרך החרכים... תודה לה' כיום המצב השתפר פלאים, קול התורה והתפילה נשמעים במשך כל המעט-לעת, מחיצה מהודרת מותקנת במקום ועסקנים יקרים פועלים ללא

הרף למען הבאים.

הקשר העמוק של חסידי ברסלב

היה זה מיד לאחר קום המדינה כאשר נחסמה הדרך לכותל המערבי, רבים חפצו להגיע למקום קדוש, הכי קרוב לכותל, וכך הם מצאו עצמם זוחלים במעלה השביל והמדרגות התלולות המובילות לשער הדרומי של האתר (כיום, ליד



ציון דוד המלך

השירותים), שכן שביל משובש זה היה היחיד שאיפשר את הגישה למקום, היות והר ציון מכל שלשת הכיוונים האחרים היה מצוי תחת שליטה ירדנית. השער המרכזי כיום היה הגבול בין שתי המדינות, ועד היום ניתן להבחין בפשפש קטן באחת הדלתות בו היו עוברים אלה שהיה להם



חדרו של רבינו עובדיה מברטנורה משמאל לפתח החצר

אישור מיוחד לכך. מידי פעם היו המתפללים עולים לגג הקבר שהיתה הנקודה הקרובה ביותר למקום המקדש, והיו מסתכלים בערגה ובליבם תפילה שבמהרה נזכה לבנין בית המקדש. במיוחד זכורים הלילות הבהירים "ליל שישי" שהיו אנ"ש, זקנים עם נערים, עוסקים בעבודת השם כל אותו הלילה עד לאחר תפילת שחרית כוותיקין.

החסיד ר' הירש לייב ליפל גם הצליח בעזרת קשרים מתאימים לקבל לחזקתו חדר קטן שנמצא בחזית אולם התפילה, חדר שדומה מאד לחדרים הנמצאים מעל קבר הרשב"י, ועל דלתו היה כתוב: "חדר ברסלב - לתורה ותפילה ועבודת

ה'". לאחר פטירתו היה זה הרה"ח ר' אליהו ברגר זצ"ל שהמשיך לתחזק את החדר. הוא היה במקום אורח קבוע למדי ומדי פעם היו נחרדים למשמע צעקותיו ליד הציון, צעקות שנבעו מלב טהור ומתרפק לאביו שבשמים. למרבה הצער בעת השיפוצים שנעשו לאחרונה הופקע החדר מידי אנ"ש ונחרב לחלוטין. בתחילה הותקן בשטחו ארון הקודש ולאחר מכן, להבדיל, הוקם בו ארון חשמל מסועף...

כיום חסידי ברסלב הם הפעילים העיקריים במקום. אם זה הפעילות של כולל "כנור דוד" של חברנו היקר ר' משה אייזיק שפירא הי"ו, כאשר בכל יום שישי לפנות בוקר מגיעים לקבר דוד המלך עשרות אברכים ופוצחים באמירת פרקי תהלים. סמוך לנץ החמה מתחילים בתפילה מרגשת וסוחפת, כאשר רבים, גם אלו שאינם נמנים על בני הכולל, באים ממרחקים, ולעיתים אפילו מערים אחרות, להשתתף בתפילה נלהבת זו. לאחר התפילה שוב נאמרים פרקי תהלים ולאחריהם פוצחים בריקוד סוחף לקראת שבת מלכתא הבאה עלינו לטובה. אם זה הפעילות של ידידנו ר' הערשל כהן הי"ו עם סעודות המלוה-מלכה הנחגגות ברוב עם ועוד פעולות חשובות. גולת הכותרת כיום הוא כולל האברכים הפועל במרבית שעות היום והלילה ומנוהל בידי תלמידיו של הגה"ח הרי"מ מורגנשטרן שליט"א שנטל לעצמו משימות-חיים לגאול ולהציל את עתידו הרוחני של קבר דוד המלך.

כהנים בהר ציון

ישנם כהנים שמסורת בידם להכנס לתוך המבנה של קבר דוד המלך. מרתק גלגות שההיתר מעוגן בתוספתא מפורשת (בבא בתרא פ"א הלכה י"א): **"קברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה היו בירושלם ולא נגע בהן אדם מעולם, אמור להן משם ראינה, מחילה היתה שם והיתה מוציאה טומאה לנחל קדרון"** הרי לנו עדות מפורשת מחז"ל (ולא שמועה בעלמא) שבקבר דוד המלך התקינו "פותח טפח" כדי להוציא את הטומאה, מה שמתיר לכהנים להכנס למקום. תוספתא זו גם מיישבת את קושיית העולם כיצד יכול להיות שדוד המלך קבור בתוך ירושלים והלא אין קוברים בתוך העיר? והתשובה היא שאמנם רק קבר דוד וחולדה היה בתוך העיר עם מחילה, וכבר הארכנו בדבר במאמרנו אודות קבר חולדה הנביאה.

אסיים את דברי כאן, ועוד חזון למועד להאריך בעצם הקביעה של הר ציון ועיר דוד, כפי שהעלו כל חוקרי הארץ (מצד הקדושה) כגון רבינו אשתורי הפרחי בספרו כפתור ופרח, התבואות הארץ, האדמות קודש ועוד, והאמת עד לעצמו. זכותא דדוד מלכא משיחא יעמוד לנו ולזרענו לנצח.

מוסרי המעשיות

רמזים ומוסרי השכל היוצאים מסיפורי מעשיות

יחיאל מיכל הלוי חזן

מעשה י"א

בתחילה מספר רביז"ל על החילוף שהיה עם הוולדות - הבן מלך עם בן השפחה ואיך שנתגדלו וכו' ואח"כ בן השפחה התחיל לרדוף את בן המלך וכו' עד אשר בן המלך נתגרש והלך לו ממדינתו וחרה לו והרע לו מאוד על זה מדוע נתגרש בחינם כי מה חטא, ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה וכו' ורצה לבלות את ימיו להשתכר ולילך בשרירות ליבו מחמת שנתגרש בחינם.

אח"כ מסופר שהמלך שהוא באמת בן השפחה נסע עם שריו ובאו למקום נאה וכו', ועמדו שם לנחל ולטייל, והניח עצמו המלך לשכב ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה שגרש את הבן הנ"ל בחינם, כי ממה נפשך אם הוא בן המלך לא די שנתחלף מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך גם כן אין מגיע לו לגרשו כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא והעוולה הגדולה הזאת שעשה, ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה, ואי אפשר לדבר מדבר כזה עם שום אדם להתייעץ עמו, ונתעצב בדאגה מאוד ואמר להשרים לשוב, כי מאחר שנפלה עליו דאגה אין צריכין עוד לטייל וחזרו לביתם, וכשחזר המלך לביתו בוודאי היו לו כמה עניינים ועסקים ונתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין הנ"ל.

כשהמלך ישב בביתו לא עצר לרגע לחשוב מה שעשה ואת מי רדף ועל מה ועל למה, אך כשיצא קצת חוץ ליישוב מיד כבר יכל ליישב דעתו ולחשוב מה שעשה, אבל כאשר חזר שוב לביתו והתעסק בעסקיו שכח מזה. ונלמד מזה מוסר לעצמנו, שלפעמים האדם יוצא מחוץ ליישוב ועושה יישוב הדעת על מעשיו וכו' וכשחזר לביתו חזר לעסקיו ושוכח מכל ההרהורי תשובה והקבלה לעתיד שהיה לו בעת היישוב הדעת, ולא כך צריכים פני הדברים להיראות, אלא כאשר תקום ותחזור מן ההתבודדות תחפש באשר בקשת והתחננת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו, וזכור תזכור בשעת הנסיון את הלב נשבר והקבלה לעתיד שהיה לך בעת היישוב הדעת ועתה לא תשוב לאוולתך עוד.

וכן רואים בהמשך גם אצל בן המלך האמיתי שפעם אחת יצא לבדו לטייל וג"כ התחיל לעשות יישוב הדעת על מעשיו וכך הגיע להרהורי תשובה היתכן מה שעשיתי? וכי כך היה ראוי לי להתנהג כמו שעשיתי? והתחיל להצטער ולהתחרט מאוד על המעשים רעים שעשה. כי זה כלל גדול בדרך רביז"ל שכשאדם רוצה לצאת משגרת החיים הקרירה וה'מלומדה' ולא להיות כסוס רץ שוטף במלחמה, צריך לעשות יישוב הדעת, "והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטב מה התכלית מכל התאוות ומכל ענייני העוה"ו, הן תאוות הנכנסות לגוף הן תאוות שחוץ לגוף כגון כבוד, ואזי בוודאי ישוב אל השם" (ליקו"מ תניינא י').

אח"כ נשכר הבן מלך לסוחר שהולך בהמות, ונתן לו הסוחר כמה בהמות להוליכם חוץ לעיר והלך שם יחד עם שאר הרועים והסוחר היה רוכב על סוס והלך אצלם, והסוחר היה רוכב באכזריות, וכנגדו היה באכזריות יותר מאוד, והוא היה מתפחד מאוד מאוד מן הסוחר מחמת שראהו באכזריות גדול כנגדו, והיה מתיירא פן יכה אותו הכאה אחת במקלו וימות

תיכף (היינו כי מרוב דקותו כי היה איש רך מאוד על כן נדמה לו כן), בליקו"מ ט"ו אומר רביה"ק שלהעלות את היראה לשרשה הוא ע"י שהאדם שופט ודן בעצמו את כל עסקיו ובוזה מסיר ממנו כל הפחדים ונשאר רק יראת ה' ולא יראה אחרת, כי כשאין אדם דן ושופט את עצמו אזי דנין ושופטין אותו למעלה כי אם אין דין למטה יש דין למעלה, ואזי הדין נתלבש בכל הדברים דהיינו שהיראה מתלבש בדברים לעורר את האדם, אבל כששופט את עצמו והוא בעצמו נתעורר אז אין היראה מתלבש בשום דבר, ומגלה שם רביז"ל: וזהו שאדם מפחד את עצמו מאיזה דבר; משר או מגנבים ושאר פחדים זה הוא שהיראה נתלבש בזה הדבר. וזה רואים כאן שהיה לו כאלו יראות נפולות שחשב שע"י מכה אחת מן המקל ימות, וגם עי"ז לא חזר אח"כ אל הסוחר מחמת הפחד והיראה הנפולה הזאת, ועיין עוד בשיחה"ר פ"ג ענין הפחדים והיראות הנפולות, עי"ש היטב כי רביז"ל נותן שם עוד עצה להינצל מזה - ע"י יישוב הדעת חזק ואמיתי.

אח"כ מסופר שהבן מלך רדף אחרי הבהמות שברחו לו ואח"כ פגש את האדם היער, והאדם היער אמר לו מה אתה עושה כאן? השיב לו שהוא רודף אחר הבהמות כנ"ל, אמר לו האדם הנ"ל: חדל לך לרדוף אחר העוונות! כי אין זה בהמות כלל רק העוונות שלך הם מוליכים אותך כך, ידוע מאנ"ש המוסר הנלמד מדיבורים אלו שהכוונה היא על הפרנסה "פר-נסה" שהאדם טרוד כל ימיו בפרנסה ורודף ורץ אחרי הפרנסה, ובאמת שזה הכל הריצה אחרי העוונות (והרי כל קללת בזיעת אפך תאכל לחם כבר היא מפני החטא) וכ"ש כל אדם ואדם בפני עצמו, וכמו שכתוב מפורש במשנה (קידושין ד' י"ד) ר' מאיר אומר לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל

למי שהעושר והנכסים שלו, שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות, שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו, ר' שמעון בן אלעזר אומר ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות? והן מתפרנסין שלא בצער! והלוא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני - אינו דין שאתפרנס שלא בצער? אלא שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי!

וכן היה גם במדבר עם המון, שכל מי שהיה צדיק יותר הגיע אליו המון עד פתח אהליו.

כשהאדם של הסוס ראה את הלחם אצל בן המלך וכו' נמכר לו לעבד עולם עבור שיתן לו לאכול מהלחם, ומיד אחרי זה הכניסם איש היער לביתו והאכילם והשקם, ובן המלך היה משמש עם עבדו ככל אשר היה צריך וחרה להעבד מאוד על אשר נמכר לעבד בשביל שעה אחת שהיה צריך לחם לאכול, כי עתה יש להם מה לאכול, ורק בשביל שעה אחת - יהיה עבד עולם, והיה מתאנח וגונח: איך באתי למידה כזו להיות עבד. בליקו"מ תניינא ק"ח: פעם אחד סיפר מענין מעשה בני אדם, ענה ואמר הלוא האדם בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העולם הזה עם העולם הבא, ואמר בלשון אשכנז בזה"ל: א מענטש פון איין תענוג'ל וועגן פון א פערטל שעה, קאן ער אן ווערן גאר דעם עולם הזה מיט דעם עוה"ב.

וע"כ צריך לזהר מאוד שלא להתפתות אחרי תענוגי היצה"ר שעם חתיכת לחם מדומה רוצה לשלוט על האדם ולקנותו ח"ו לעבד עולם. ובוודאי מידה טובה מרובה ויש קונה עולמו בשעה אחת ויפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ו ויפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב.

בית הגנזים

המשך המאמרים של הרה"ח ר' שמחה בארנשטיין זצ"ל מלאדי
בגדולת מעלת ארץ ישראל עפ"י משנת רביה"ק

ב. מעלת היושבים בארץ ישראל

במאמר הראשון הבאתי את דברי מוהר"ן זצ"ל כי הצדיקים הגדולים בבואם לארץ ישראל זוכים שם לגדלות דגדלות ומה היא התועלת שתגיע לאנשים פשוטים קטנים במעלה, על ידי ישיבתם בארץ ישראל.

רעיון נפלא מאד מביא הוא ז"ל לידי בטיב בבאורו את דברי הכתוב "ארץ אוכלת יושביה" (במדבר י"ג) וכן הוא אומר: "ארץ ישראל" יש לה הכח הזה, שהיושב שם נאכל על ידיה ונתהפך מהותה הקדושה כי טבע האכילה, שהמזון נתהפך לנזון כשהחי אוכל צומח, עשבים - נתהפכים העשבים ונתעלים למדרגת חי, וכן מחי למדבר; כשהאדם המדבר אוכל החי, נתהפך החי למדבר ועוד יותר מזה, כי המזון נתחלק לכל האברים, ולכל מקום שהמזון בא לשם נתהפך הוא למהות האבר שנכנס לשם, כגון: חלק המזון הבא אל המוח נתהפך למוח, וחלק הבא אל הלב, נתהפך ללב וכן לכל שאר האברים (ליקוטי מוהר"ן קכ"ט).

וזוהי כוונת הפסוק: "ארץ" - ארץ ישראל - אכלת יושביה; העם היושב בה נאכל, נתהפך ונתעלה למדרגת קדושת ארץ ישראל... ומה שעל הרוב ישובי ארץ ישראל סובלים הרבה יסורים מבאר מוהר"ן זצ"ל עפ"י דרכו הנפלא: "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהלים ס"ב י"ג) חסד ה' הוא מה שמשלם לאדם מידה כנגד מידה כי עי"ז ידע האדם מן העונש את החטא שחטא וישוב עליו (עם הביאור הזה מתורצת הסתירה שבדברי הכתוב: אם משלם לאיש כמעשהו הרי אין זה חסד? - ש. ב.) ועיקר שילום מידה נגד מידה הוא בארץ ישראל בחינת יגלה שמים עונו וארץ מתקוממה לו.

וע"כ יש להם יסורים לאלה הישובים שם בארץ ישראל מחמת שממהרים שם לשלם לאיש כמעשהו, ומוצא הוא לו סימוכין בכתוב: "ארץ אוכלת יושביה" - 'אכלת' ר"ת א'תה ת'שלם ל'איש כ'מעשהו. (ליקו"מ קפ"ז).

והרעיון היותר חזק שהוא מביע בשבח ארץ ישראל ומעלת היושבים בה הוא: "כי מי שרוצה להיות איש ישראלי באמת דהיינו שילך מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם ע"י קדושת ארץ ישראל, כי כל העליות שצריכים להעלות אל הקדושה הוא רק ע"י ארץ ישראל, וכן כל עליות התפילה הוא בארץ ישראל" (ליקוטי עצות ארץ ישראל ג').

והוא מוסיף ואומר: "קודם שבא לארץ ישראל אזי אל יתהלל חוגר במפתח, אבל אח"כ כשנצוצה אז נקרא איש מלחמה" (שם ו').

זאת אומרת כי מסגולת ארץ ישראל הוא, להשפיע מקדושתה על היושבים בה, שיוכלו לנשוא ולרומם את החיים הארציים שלהם למדרגת חיים רוחניים, בחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

וזאת היתה כוונתו יתברך בתתו את הארץ הנבחרת לעם הנבחר: "ויתן להם ארצות גויים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו" (תהלים ק"ה). בשביל זה אומר הבעש"ט זי"ע, נקראת "ארץ ישראל" כי מסגולתה וכוחה היא להפוך את כל הארציות והחומריות לבחינת ישראל.

את דברי הכתוב שוית' ה' לנגדי תמיד מבאר מוהר"ן זצ"ל: "שוית' ה'" - איך אזכה להתדמות ליוצרי (-'שוה' מלשון דומה, על דרך מאמר חז"ל צדיקים מתדמים ליוצרים) "לנגדי תמיד" - ע"י ארץ ישראל שנקראת תמיד בחינת "תמיד עיני ה' אלקיך בה" תהיה לנגד עיני להשתוקק ולכסוף אליה תמיד. שם בארץ ישראל מקום התגלות כבוד ה' הארץ אשר בחר ה' להשרות שכינתו ולהשכן שמו שם כל הגר בה זוכה לחזות בנועם ה' ולהתענג בהדר זיוו יתברך" (עי' ליקו"מ רל"ד).

ובדרך זה מפרש הר"ן זצ"ל את דרשת חז"ל על הכתוב (דברים ט"ז) "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך" כדרך שבא ליראות כך בא לראות. 'כדרך שבא ליראות' - ע"י בחנת עיני ה' אלקיך בה, 'כך בא לראות' - כן זוכה לראות בעיני שכלו ולהרגיש בלבו את אור השי"ת והשגחתו התמידית בלתי פוסקת תמיד.

ועל כן אומר הרבי ר"ן זצ"ל: "כי כל העוונות של בני ישראל בגלותם, על חשבון עוונם של העמים יצטרפו, בחינת תנה עוון על עוונם (תהלים ס"ט) - תנה עוון של ישראל על עוונם של העמים, שבהם יתערבו וילמדו מעשיהם. כי עיקר הגורם בכל הידידות המוכריות של עם ישראל הוא, "חוץ לארץ" ארץ העמים, אבל ארץ ישראל העם היושב בה נשוא עוון, אווירא דארץ ישראל מחכים, בחכמה האמיתית, החכמה במושג התורה, בחינת לא חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם, החכמה המוסיפה חיים להוגים בה, בחינת תודיעני אורח חיים שע"ש החכמה הזאת השופעת בלי הרף בארץ ישראל מראשית השנה ועד אחרית שנה נקראת הארץ ארץ החיים, ועל העם היושב בה נאמר ה' עליהם יחיו (ישעי' ל"ח).



"אמונה" יסוד היהדות, "כל מצוותיך אמונה", כל המצוות קיומן תלוי באמונה, ותכלית קיומן היא להביא את האדם אמונה "בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה".

ג. ארץ ישראל - מקור האמונה

"אמונה" המבצר הרוחני האיתן המגין על האדם מזרם גליהם, המתנשאים בשאון ורעש לשטפו.

"אמונה" האוצר הרוחני, הכולל בתוכו רעיונות נשגבים ונעלים, מושגים רוחניים רבי גוונים, ושהוראותיה גדלו ורבו עד שילאה המתרגם לתרגמן ללשון אחרת.

ה"אמונה" האומנת (מלשון ויהי אומן את הדסה) ומגדלת את נפש איש הישראלי, מוציאה את האדם מכל הסכנות הכרוכות בעקב החקירה, מכניסה אותו מול היכל הקודש פנימה ופותחת לפניו שערי הכחמה והבינה לראות ולהבין לחוש ולהרגיש בכל גידיו ועורקיו את השגחתו הפרטיית של השי"ת בכל עת ובכל מקום.

איה הוא מקום מוצא שפע ה"אמונה"? מאין מקבלים את כח ה"אמונה"? מארץ ישראל! "שכן ארץ וראה אמונה" "שכן ארץ" אומר הרבי ר"ן זצ"ל אתה בן אדם, קבע מקום מושבך בארץ ישראל 'ורעה אמונה' שם תרעה את עצמך ותדשן את עצמותיך באור ה"אמונה".

"ארץ ישראל" זנה את האדם ומשביעתו מטוב הדר זיו האמונה... ה"אמונה" שהאמין, בכח אמונתו כל דבר סתום גלוי הוא לפניו וכל דבר חתום מובן הוא לו כאילו רואהו בעיניו, מקום התגלות ה"אמונה" בכל תקפה היא מארץ ישראל.

ארץ ישראל מבורכת בשפע קדושה, דעת ואמונה ובהתגלות אלוקות תמידית בחי' "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית השנה".

האמונה הנשר היחידי לעבור עליו בשלום בזה העולם הדומה לים סוער וזועף הכח היחידי שעל ידו עובר האדם על כל הניסיונות ומנצחם המקום ששם גדלה האמונה בלשון מוהר"ן זצ"ל היא "ארץ ישראל" "ארץ לא גושמה ביום זעם" ביום שמימי המבול שטפו את כל הארץ בעת שהמים הזידונים של כפירות כסו תבל וכל יושביה, ארץ ישראל נצלה מהם, גבוהה היא הארץ מכל הארצות והמים המרים והמאדירים הכפירות ובלבולי האמונה הממררים את חיי האדם כלענה ומאדירים ומחסרים את חיי טובו וכל אושרו כל אלה משברי ים לא יגיעו את ארץ ישראל כי על כן גבוהה היא מהם גם במושג הרוחני "עיני ה' אלקיך בה וכו'" המשגיח עליה תמיד ומשפיע עליה שפע דעת לקדושה "לפקח עינים עוורות להוציא ממסגר אסיר מבית כלא יושבי חשך (ישעי' מ"ב).

קבלת ועסק התורה על טהרת הקודש בהתקשרות ואמונת צדיקים לאור ההבטחה האלקית "וגם בך יאמינו לעולם"

עבודת ימי הספירה • הכנות לקבלת התורה • אמירת "אקדמות" • מנהגי חג השבועות

בעזרת ה' יתברך

פניה"ק ירושלים ת"ז

ערב שבת קודש פרשת במדבר כ"ח אייר [א"י י' ר'ופאך] תשכ"ב לפ"ק,
ג'ס' לימי הספירה והטהרה.

יסגי שלמא רבא מן שמיא וסמא דאסוותא, ותצמח ותעלה ארוכה ומרפא
מזור ותרופה, למעלת כבוד תורתו אהובי ידי חביבי כנפשי, אחי
ורעי חמדת לבבי הודי ותפארת, אלופי ומיודעי הרבני המופלג, הרב המופלא
גאון וחסידי, גאון בחסידות וחסידי בגאונות, דבוק באש התורה, וצמוד בקירות
לבו אהבת וחביבות הצדיק האמת בכל קשרי עוז נפשו, באמת ובאמונה
ובדחילו ורחימו, יראתו העצומה קודמת לחכמתו הנפלאה ומעשיו מרובים
מחכמתו, עוסק בבנין היכל הקודש, בלקיטת נפשות לקוטי בתר לקוטי,
אל המלקט והמקבץ והמאסף הגדול את כל הנפשות, להעלותם בבחינת
עיבור ולהוריד עוז תורתו, להחיותם ולחזקם מנפילתם וחלישותם ולהפסיק
זוהמתם, ולהכניסם בשער הנו"ן תשובה עילאה, להכלל באין סוף ברוך הוא
וכו' וכו', אור חיינו ושורש נשמתנו, נהר המטהר נחל הנובע מקור החכמה
ויסוד האמונה, אוצר היראה ושורש הדעת וכו' וכו', - בזכות הרופא
הגדול הזה, אשר עוסק תדיר ברפואתנו ופדות נפשנו, ברפואות יקרות
וסמים מועילים ומרפאים, אפילו את החולה הגדול ביותר אשר אנוש הוא
בתחלואותיו ומכאוביו עד בלתי גבול רח"ל, ואשר התפאר בעצמו, כי רק הוא
יכול לרפאות את הבת מלכה שהיא נפש הישראלי, ואמר בזה הלשון: "אין
איך הייל זיא" !!! ע"כ.

גם את מעלת כבוד תורתו, רפא ירפא בגשמיות ורוחניות, רפואה שלימה
וארוכה מהירה, לכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ויסיר ממנו כל נגע
ומחלה, וישמרהו ויחיהו ויחלימהו וימתיק כל הדינים וכל הגבורות הקשות
מעליו על ידי פלא עליון, ויארץ ימיו ושנותיו בחיים טובים ונעימים, ולא יוסיף
לדעת עוד מכל חולי ומכאוב כלל וכלל, וימשיך עליו חסדים גדולים ורחמים
פשוטים וגמורים להחזיקו ולהחיותו, צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים,
וטוב ה' לכל המכות לרפאותם, כי רחמיו על כל מעשיו ומדתו להטיב לברואיו,
- ובפרט, כי לפני יתברך נגלו כל צדקותיו ומעשיו צדקותיו, אשר כח הצדקה
לבד תציל ותושיע את האדם מכל צרותיו ומצוקותיו, וצדקה מרפא בכנפיה,
והיא פתח הרפואה כמובא בליקוטי תנינא תורה ד', וגם כח התורה אשר היא
סם חיים וסם מרפא ורטיה, בבחינת לכל בשרו מרפא, גם כן תגין עליו מכל
עקתין בישיין ומכל רע, ויהיה שלום בעצמותיו בהתמזגות היסודות כ"י א"י י'
ר'ופאך - א'מן כ"י י'הי ר'צון.

לדיתב בתוונא דליבאי, אשר זכרנו חקוק על לבי, להעתיר ולהפציר
בעד רפואתו בתפילה ותחנונים, מאת רופא נאמן ורחמן רופא
כל בשר, רופא חולי עמו ישראל רופא חנם בחסדו הגדול, ולבקש מאתו
יתברך "ואל שדי יתן לכם רחמים", שיתן וימסור הרחמנות בידינו, כפי הבנתנו
וכפי יכולתנו בפשיטות, שישלח רפואה שלימה מן השמים ל..... בתוך
שאר חולי עמו ישראל, רפואת הנפש ורפואת הגוף לכל רמ"ח איבריו ושס"ה
גידיו, ורפואה קרובה לבוא לו, - בזכות התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס ז"ע,
שצוה להזכיר שמו הק' על כל צרה שלא תבוא, ולומר "אלקא דמאיר ענני",
ובפרט הצדקה שנותנים על שמו הק', - ובזכות התנא האלקי רבי שמעון

בן יוחאי ז"ע, אשר כדאי הוא לסמוך עליו בשעת הדחק! ואמר: "שיכול
לפטור כל העולם כולו מן הדין", ובפרט אשר מזכירים את מעלת כבוד תורתו
לרפואה וישועה כללית, על מקום קדושת ציונו ובית גניזתו. - ובזכות הצדיק
הגנוז והצפון, ראש כל הצדיקים הנסתרים והנעלמים וכו', רבינו נחמן בן פיגא
זצוק"ל ז"ע, נכד מאורן ומעורר זכותם של כל ישראל, הבעל שם טוב, רבי
ישראל בן שרה זצוק"ל ז"ע. אשר המשיכו רפואות נפלאות וישועות נוראות,
על ידי תורתם ושיחתם ומאמרם וסיפורי מעשיותם בתפילתם וצדקתם,
ואשר רבנו ז"ל הבטיח, להיות למגן ולמחסה לכל מבקשי פניו ומקורביו
ואנשי שלומו. זכותם הגדול והנורא, וזכות כל הצדיקים האמיתיים אשר
בכוחם לפעול ישועות ורפואות, תעמוד ותגן על מעלת כבוד תורתו, להחלימו
ולרפאותו להחזיקו ולהחיותו, ולהשיב נפשו בכל מיני חיות והתחדשות כוחו
בבריאות הגוף על משענתו ובוריו, ויחזור לאיתנו במהרה בימינו אמן.

אחר דרישת שלומו הטוב, וארוכתו יצמח כגן רטוב, ודרישת שלום בני
ביתו ויוצאי חלציו היקרים, ובפריסת שלום כל תלמידיו הנאהבים
והנעימים וכל הנלוים אליו, יזכה להמשיך הפצת מעינות החכמה ביתר שאת
ויתר עוז, ויזרח ויופיע ויצליח בכל דרכיו, ותשרה שכינה במעשה ידיו, בשפע
ברכה והצלחה, עד יכון עולם בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

.....אהובי רחמיא, על זאת לבד ראוי לו לפזז ולכרכר בכל עוז, מה
שזכה שתצמח ישועה נפלאה כזאת על ידו, אשר כל
המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, מכל שכן כמה וכמה
נפשות. - וצריך מעכ"ת להגדיל בעצמו השמחה והחדוה כל כך, עד שימשיך
עליו רפואות מהראש חולה והמחול, כי שכינה למעלה מראשותיו של חולה
(גדרים מ), ועתידי הקדוש ברוך הוא להיות ראש חולה (ירושלמי סוכה פרק
לולב וערבה), וכל הרפואות באין רק על ידי שמחה כמבואר בליקוטי מוהר"ן
תנינא (תורה כ"ד), ובכלליות רפואת הבת מלכה לעתיד, תהיה גם על ידי
"עשרה מיני נגינה" שהם מקור השמחה כידוע. ולא לחנם הזהירנו אדמו"ר
ז"ל, על הכרח הגדלת השמחה, עד שהפליג בלשונו הק' "מצוה גדולה להיות
בשמחה תמיד", ולחטוף היגון והאנחה לתוך השמחה, ועוד בלשונות הרבה
כאלה, ואפילו לשמח עצמו במילי דשטותא היכא דיש הכרח לזה. מכל שכן
וכל שכן, אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים כל שכן וקל וחומר, שיש וראוי לנו
לשמח בכל המצוות והמעשים טובים והנקודות טובות, שאנו זוכים לחטוף
ולגזול בעלמא הדין, ובפרט בנקודת אמונתנו ב"בן שמחה", מקור שמחתנו
ויפה נוף משושנו, אשר עוסק אתנו גם כהיום, להכניס בלבנו ולנטוע בנו
השמחה האמיתית, לשמח בה' ובתורתו הק' ובצדיקים האמיתיים ובקיום
המצוות ובכל עובדא טבא, ואף על פי שאינם כל כך בשלימות הראוי, מכל
מקום תשוקתנו וכיסופנו הוא, להגיע ולבוא אל תכלית שלימות בקיום
המצוות כהלכתן ואופןם, - מלבד עצם מעלת השמחה, על שאנו מתייגעים
לחתור בכל יכלתנו, להוציא הכיסופין והגעגועין מכח אל הפועל בכל מה
דאפשר, דבר זה בעצמו יקר וחשוב מאד מאד לפני יתברך, אשר אינו בא
בטרונאי עם בריותיו על דברים שהם למעלה מכוונות האדם,

בפרט, אם לפעמים עושה האדם גם נחת רוח לבורא אף למעלה מכוון,
בודאי שאין לשער בזה גודל יקר הערך אשר זוכה בזה. וכאשר
ראיתי בעיני בעתים הללו, את מסירות נפשו של מעכ"ת בנידון ... אשר אזר

כח למעלה מכוחו לגמור ענין נשגב כזה, וקרוב הדבר בעיני שכל צדקותיו ופעולותיו בכלל ובפרט הוא ממעל לגדר יכלתו כאשר נפשי יודעת קצת מזה. - ואם כן אהובי ידידי כנפשי, הלא כל אוצרות שערי השמחה פתוחים לרוחה לפניו, לצבור ולקבץ במלוא חפניו גילה דיצה וחדוה, ולשאוב בששון חיות חדש ורוח חדשה, מכל פרט ופרט ומפרכי פרטי פרטיות, ומכל נקודה ונקודה אפילו ממצוה קלה שבקלות, בפרט כשהם מקושרים לדעת הצדיק האמת, הם חשובים וגדולים יותר מהמצוה הגדולה ביותר, כשאינה מקושרת בחד קטירא להצדיק האמיתי שבאמיתיים כידוע. וכל הפרקליטים והסניגורים הנבראים והנקנים מפעולות קדושות אלו, וכל הצדיקים אשר על זכותם וכוחם נזקפים ונשענים זכויות אלו, הם יעמדו בעדו למליצי יושר, ויפדוהו ויכריעוהו לכף זכות ולתקוה טובה להחיש עת פדיון, לסעדו ולתומכו ולחבוש חליו ולגהות מזורו, ולהצמיח רפואתו השלימה בתכלית, וכל נגע ומחלה יוסרו ויתעלמו ממנו כליל, באינו חוזר וניערור ואינו נראה לגמרי, בעגלא ובזמן קריב לאלתר לחיים טובים וארוכים אמן.



ונזכה להכין עצמנו ולהכשיר גופינו, לקראת החג הק' והנורא הזה חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא לקראתנו לחיים ולשלום לשמחה ולששון, ולקבלו בקדושה ובטהרה, בשירה וזמרה בשמחה עצומה ובחדוה רבה כראוי ויאות ליום גדול ונורא כזה, אשר כל שנאני שחק ייראון ויפחדון מאימת הקולות והברקים המתלולים אל התגלות קדושת התורה, וכמובא בחיי מוהר"ן שרבנו ז"ל שמע קולות וברקים ביום זה. ונחדש עצמינו באמירת "נעשה ונשמע" לכלליות התורה ופרטיה ודקדוקיה, ולכל אשר יאמר אדמו"ר ז"ל כי הוא זה דבר קטן ודבר גדול, בבחינת "לכו אל יוסף כל אשר יאמר לכם תעשו", "שמע דברי חכמים"! ונתאבק מחדש באור התורה בשלהובין דרחימותא ובראיה עילאה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה הזאת, באמת ואמונה בפשיטות ובתמימות ברנה וגילה.

ונזכה למ'ח' דברים ולקדושת יום הנו"ן שהתורה נקנה ונתקבל בהם, להמשיך על עצמינו ההארות הנפלאות המתחדשין ומתגלגלן ביום טוב הק' הזה, ולתקן קישוטי דכלה בתפארת התורה, לעת דודים שהיא אמת דכלה, בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זה מתן תורה, מעמד הר סיני שאז פסקה זוהמתן של כל ישראל, וזכו לשני כתרים השגת המקיפים של 'נעשה' ו'נשמע' עטרוהם בראשיהם, ומשה רבנו ע"ה 'עלה אל האלקים' בהשגת שער החמישים שבבינה, וכביכול וירד ה' על הר סיני ביום החמישים, בחינת שער החמישים של תשובה, שהיא בחינת התשובה של השי"ת בעצמו, כמובא בליקוטי תנינא סי' ע"ג עיין שם. - ובעצרת נתעלה ונסתלק דוד המלך ע"ה בהילולא דידיה, שעצרת הוא בחינת מלכות כמובא בליקוטי מוהר"ן תורה נו"ן, והוא בעצמו מדת מלכות בחינת נו"ן ינון שמו, והוא יסד "ספר תהלים", אשר על ידי אמירתו נכלל כביכול בתשובתו יתברך, וגם הם "חמשה ספרי תהלים" שכל אחד כלול מעשרה מיני נגינה שהם נו"ן, וגם היו"ד מיני נגינה באין בתוך עשרה מיני דפיקין כמובא בליקוטי תנינא סי' כ"ד, אשר היו"ד מיני דפיקין הם כנגד עשרת הדברות כמובא בליקוטי מוהר"ן סי' ח', וגם מובא במאמר שם דכינור של דוד היה של ה' נימין כנגד ה' חומשי תורה, וגם ה' אוני אית לריאה כנגד ה' חומשי תורה, ובסי' רס"ז מובא בזה הלשון: "שבועות הוא רפואה להריאה, כי ה' כנפי ריאה כנגד ה' חומשי תורה, ובשבועות מקבלין התורה יכולין לקבל חיות חדש" ע"כ, וגם כל אחד נכרת במ'ח' בריתות על כל מצוות התורה.

כתבתי כל זאת למען דעת כי כל הנ"ל אותיות בולטות מאירות בנועם שם רבנו ז"ל [נ'ח'מ'ן] נו"ן מ"ח נו"ן], אשר הוא 'ש'ורש נ'שמות 'ישראל' שהוא ש'נ'י למלכות, ואשר נתעבר בו מנשמת משה עם שער הנון בשלימות. וכידוע ממעשה הלחם, שיצא מפיו הק' כל יו"ד הדברות וכו', ושראה בזה כל מה שתלמיד ו'ת'יק' עתיד לחדש וכו'. [ודרך אגב אמרתי, כי הוא התלמיד הותיק מוהר"ן זצ"ל, אשר חידש הלכות וחיבר תפילות הנמשכין משער הנו"ן כמאמרו ז"ל, ואז בשעת מעשה הלחם,

עדין לא נתקרב אליו מוהר"ן כי זה היה בזלאטפאלי. וגם שמו הק' נמתק בתיבת ו'ת'יק', כי ת'יק' בגימטריא נ'ת'ן, ו'י' הוא הצדיק, כי הוא בחינת יו"ד וישראל הם בחינת ואו בחינת מלאפום כמובא בליקוטי מוהר"ן סי' ל"ד, נמצא שהרבי והתלמיד הם בחינת ו'י'. גם 'ותיק' בגימטריא 'תפלה' עם הכולל, כי עיקר תוקף גדלותו היה, שהתמסר עצמו כל כך לעסק התפילה וחיבר כל כך תפילות, אשר עדיין לא היה לעולמים ספר תפילות כזה מימות דוד המלך ע"ה, בפרט תפילות הנמשכין משער הנו"ן. - ובזה הייתי אומר, לולא דמסתפינא מלשון מדברת גדולות, שכאשר משה רבנו ע"ה התפלל כמנין ו'א'ת'ח'נ'ן' להכנס לארץ ישראל, ולא היה די בזה, אלא היה צריך להוסיף עוד תפילה אחת, ולכאורה אינו מובן בהכרח ההוספה? אך על פי הנ"ל אפשר ליישב קצת את הפליאה. והוא כי ידוע, שמשה רבנו ע"ה אחר חטא העגל, נאמר לו ל'ך' רד מגדולתך, שירד שער אחד ממספר ל'ך', שעליו נאמר "ותחסרהו מעט מאלקים" כידוע, ועל כן כל תפילותיו אשר ביקש, לא היה ביכלתו להמשיכן משער הנו"ן. ולכן, להתיר שבועתו של הקדוש ברוך הוא שיוכל להכנס לארץ ישראל, היה זקוק לתפילה גבוה מאד, הנכללת בסוג תפילת הו'ת'יק' כמנין תקט"ז כמנין ת'פ'ל'ה' עם הכולל, פירוש תפלה כזאת שיעלה ויכלול כל תקט"ו התפילות, רק בשעת הסתלקותו ברעוא דרעיון, שנקבר בהר נ'ב'ו' נ'ון ב'ו', והאציל מהודו ומהשגתו אז לתלמידו הותיק יהושע בן נ'ו'ן, והוא דייקא בכך רבו נכנס לארץ ישראל. - גם ידוע מחלום מוהר"ן ת' המובא ב"הקדמות ימי התלאות" שבא אליו אדמו"ר עם עוד איש אחד, שהיה משה רבנו ע"ה והסכים לו על ספריו].

ונחזור לעניננו, והנה רבנו ז"ל גם מזרע דוד קאתי, אשר הורה תשובה ליחיד על ידי אמירת תהלים שיסד, והוסיף עליו אדמו"ר ז"ל להורות תשובה ותיקון, אפילו על מה שכתוב בזוהר שאינו מועיל על זה תשובה, וגילה הוא ז"ל תיקון נפלא ונורא "תיקון הכללי" על פגם הברית, אשר כמה וכמה צדיקים גדולים עסקו למצוא תיקון לזה ולא עלתה בידם, והוא ז"ל עמד על זה בשלימות גמור לתיקון העולם לדורות, ואשר גם לעתיד לבוא אז ישיר משה רבנו ע"ה ודוד המלך ע"ה שהם בעצמם משי"ח כידוע, כי מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה, וכגואל ראשון כך גואל אחרון, ובן דוד יהיה גואלנו, כי "מפרי בטןך אשית לכסא לך", ויצא חוטר מגזע ישי אשר מטה האלקים בידו, והוא כלול מתרין משיחין, ואכן פעל אצלו יתברך שהגואל צדק יהיה מחלציו, ואמר ר' נחמן אי מן חייא אנא הוא, והוא בעצמו בן ש'מ'ח'ה' גימטריא עם הכולל והאותיות מ'ש'י'ח', ורבנו ז"ל כבר ערך והכין כלי זין עבור משיח צדקנו, יתן כע'פ'ר' ח'ר'ב'ו, עפר וחרב הם בחינת צדיק ותפילה, ועל מלך המשיח נאמר חגור חרבך על ירך וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל: שממנו לא יהיה חדשות עד משיח צדקנו! - ואחרי אמירת התורה לפני ה'ז' רועים, יצאו כולם במחול עם הראש חולה, ואז ישיר שיר חדש שכלולים מ'י מיני נגינה ושזורין מע"ב נימין, והשיר הנפלא הזה יהיה העולם הבא של כל הצדיקים והחסידים, - אשרי - עין - ראתה - זאת - !!!

והנה בשבועות קורין "רות", שיצא ממנה דוד שריוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות, ובמגילת רות מסיים בלידת דוד, וביום שנסתלק בו נולד בבחינת "אני היום ילדתיך", שנאמר על מלך המשיח אשר בשבועות מתחיל להתנוצץ אורו, וגם מובא בליקוטי תנינא סי' ק"ב שבועז ורות הם סוד סמיכת גאולה לתפילה, וכבר מובא בשם הר"ר חיים ויטאל זצ"ל תלמיד האריז"ל, שעיקר העבודה בעקבתא דמשיחא הוא עבודת התפילה, ומובן מזה כדי להסמיך גאולה לתפילה, וגם מובא בליקוטי תנינא סי' פ"ג שמשיח הוא בחינת תפילה לשון משיח אלמים, ותפילה הוא התחלת צמיחת קרן משיח עין שם. ומי לנו כצ'מ'ח' ד'ו'ד' (גימטריא נ'ח'מ'ן' עם האותיות) אשר גילה עצות נפלאות בעבודת התפילה, ועוצם מעלת נוראות התפילה, והכרח התפילה על כל דבר אפילו קטן שבקטנים, ושכל ההשפעות הבאין להאדם צריך להמשיך רק על ידי תפילה, ואם לאו נמשל כבהמה נדמה. ובפרט העצה העיקרית, של התבודדות ושיחה בינו לבין קונו העולה על הכל, ואמר בזה הלשון: גאר מיין זאך איז תפילה! ועבור זה חולקים עליו, כי כרום זולות לבני אדם, כמאמר חז"ל על תפילה שבני אדם מזלזלין בה, וגם דוד המלך ע"ה אמר "ואני תפילה", שכל עסקו הוא עבודת התפילה והתהילה. ומובא בחיי מוהר"ן וגם בפרפראות לחכמה על

התורה "תקעו תוכחה" בשעה שהזכיר רבנו ז"ל הפסוק, שאמרו הנשים לנעמי, "ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל וכו'", ומובא שם בזה הלשון: "ושמעתי שמתנועותיו הק' ז"ל אז, ומנעימות הקול והניגון שאמרו פסוק זה, היה נראה כנותן בעצמו גם כן, שבח והודאה להשי"ת, שנתן להם גואל כזה, לעסוק בתיקון וגאולת נפשותם ובהמשכת רוחו של משיח, על ידי המשכת תיקונים נפלאים ונוראים כאלה" ע"כ.

וכל ענין הקריאה, של השתלשלות יחוס ולידת דוד, הוא להודיענו ולהזכירנו בפרטיות, היכן אנחנו בעולם, אשר יש לנו ברוך השם גואל נפלא, אשר מתעסק אתנו בענין תיקונינו ופדות נפשינו, והוא מצאצאי דוד המלך ע"ה, וחותר בכוחו העצום אשר בידי, לרפאות ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו, להביאנו אל הגאולה השלימה והנצחית שאין אחריה גלות כלל. ומובא בחיי מוהר"ן שאמר לאחד: שהכוח שהיה לדוד המלך ע"ה לומר ח' פעמים אבשלום בני בני, ועל ידי זה העלה אותו מז' מדורי גיהנום והכניסו לגן עדן כמו שאמרו רז"ל, זה הכח יש לו גם כן, שהוא יכול זאת גם כן להעלות בדיבורו בעלמא את האדם, מכל הז' מדורי גיהנום ולהכניסו לגן עדן ע"כ. גם מובא שם שאמר: כל מה שמשיח יעשה טובות לישראל גם הוא יכול לעשות, וגם אמר שיש לו השגה כזו להשי"ת, שהיה יכול להביא על ידו את משיח, אבל הוא ז"ל סילק הכל, ולקח עצמו אצלינו להחזיר אותנו למוטב וכו'. - על כן נאחז בו בכל מיני בית אחיזה, ולא נרפנו ולא נעזוב אותו לעולם, כי הוא מורינו ומאורינו ותקותינו לאורך ימינו ושנותינו עלי תבל, ולאחר כן בעלמא דאתי ולעתיד לבא, ורק הוא יוליכנו וינחנו במעגלי צדק למען שמו יתברך להגיע להתכלית הנרצה. והנה בקרוב בימים הבעל"ט, נזכה לשמוע את השיר של חשק, שהוא שיר האקדמות אשר הוא שבח נפלא ונורא, ואשר רבנו ז"ל אמר: "וואס אידין פארמאגין אקדמות מיט דעם ניגון!" ומחמת שהם משוקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אינם מרגישים את עוצם מעלת השיר הזה. - ומי יתני כירחי קדם, בשמענו נוראות את אמירת "האקדמות", מפי מורינו פאר דורינו זצ"ל, אשר כל האיברים נמוגו ונמסו, ממתיקות ונעימות קולו הערב, אשר יצא מפיו הק' באימה וביראה ברתת זוע, ובניגון נפלא מיוחד שאין שומעים כזאת בכל העולם, אמירת אקדמות בקול חזק וערב, במתק שפתים בחן מיוחד במורא גדול, ואי אפשר לצייר בכתב ובפה עוצם ההרגשה שהיה בלבנו אז, ואין זאת, רק שכח הצדיק היה מעורב בו, ורוחו דיבר בו ומלתו על לשונו.

והנה מעכ"ת אהובי אחי ורעי, נקיים נא בעצמינו את הפסוק "איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק" בפרט בעסק קירוב להצדיק האמיתי, אשר הבעל דבר מניח את כל העולם כולו, ואינו מתגרה אלא באנשי אמת המתקרבים להאמת, ורוצין לכונוס בהפלטין של אמת, ועל כגון דא צריכין חיזוק גדול מאד, שלא ליפול חס ושלום מהגלים העוברים בענין נשגב זה, על כן אחי ואהובי, הבה ונתחזקה דין מן דין, באהבת המקום וביראת שמים ובאמונת חכמים ובחביבותא דאנשי שלומנו, בלימוד התורה ובעבודת התפילה, בעסק ההתבודדות ובקימת חצות, ובשאר מעשים טובים. וביחוד, לעסוק הרבה בספרי רבנו ז"ל ותלמידיו לעובדא ולמעשה, למען נדע את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה, כדי להתקין עצמנו לפרוודור עולם הזה ואחר כך ניכנס לטרקלין עולם הבא, לטוב לנו כל הימים אשר אנו חיים על האדמה, ויהיה תקוה טובה לאחריתנו בזה

ובבא אמר



יהי רצון שנזכה לצאת במהרה מטומאה לטהרה, מחשך ואפילה לאור גדול, ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה, עד שנזכה על ידי המקוה של שבועות להכלל בשער הנו"ן, ועל ידי טהרת טבילת המקוה נזכר את כל הדמים העכורים לנקותם וללבנם, בבחינת דים' נעכר ונעשה ח'ל"ב, כי "חלב" עם הכולל והאותיות בגימטריא "דם", רמז לתשובה עילאה משער הנו"ן, שהיא תשובה מאהבה אשר העוונות נתהפכין לזכויות, וממכה עצמה מתקן רטיה, שהדם בעצמו יתלבן לחלב. ועל כן אוכלין מאכלי חלב בשבועות, על פי מה שכתב רבנו ז"ל בליקוטי תנינא סי' א', ל'ב' ח'לל ב'קרי ראשי תבות ח'ל"ב, שהלב נקי מהדם שבחלל השמאלי,

היפך ח'ם ל'בי ב'קרי שהוא גם ראשי תבות ח'ל"ב, כי זכינו על ידי הספירה והטהרה והטבילה במקוה של שער הנו"ן, ללב זך וצח מכל דם כי כבר נעשה חלב, ואנו יונקים מאימא בינה משער הנו"ן. וגם יש בזה שייכות לדוד המלך ע"ה שנסתלק בעצרת, כי מובא שם מאמר חז"ל לא היה דוד ראוי לאותו מעשה (של בת שבע בחינת שבעה שבועות), שנאמר ולבי חלל בקרבי, אלא להורות תשובה ליחיד, ותשובתו היתה אמירת תהלים, ועל ידי אמירת תהלים נכללים בשער הנו"ן, ועל ידי זה דם נעכר ונעשה חלב בחינת לבי חלל בקרבי.

- ואפשר לומר עוד, שלכן אוכלים מאכלי חלב בשבועות, כי אמרו חז"ל שעוללין ויונקין היו ערבים להקדוש ברוך הוא עבור קבלת התורה, וסמכו על פסוק "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ובלעדי ערבותם לא היו יכולים ישראל לקבל את התורה, לכך אנו אוכלים מאכלי חלב שהוא מאכל עוללים ויונקים. וגם כתוב שם במדרש שוחר טוב, שהביאו את התינוקות מדדי אמותיהן, ובהחלב אנו מורים בזה, שרק בזכות העוללים והיונקים קבלנו את התורה. גם מדויק על פי המדרש, לשון מפי עוללים וכו', כי שמטו מפייהם את הדד מלינק החלב, כדי להשיב להקדוש ברוך הוא, על הסכמת ערבותם בעד אבותיהם שיוכלו לקבל התורה ממנו יתברך.

ונקבל מחדש על עצמינו עמל התורה, ולהטות שכמינו לסבול עול יגיעת הלימוד בתורתנו הק', ולשקוד על דלתותיה יום יום, ולחטוף ולקבוע עתים להגות יומם ולילה, ונשמח בשמחת התורה לברך בתורה תחילה ברוב גיל וחדוה, ברכת אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, כי היא חיינו ואורך ימינו. ומובא בשיחות וסיפורים, אשר רבנו ז"ל עורר לאחד על התמדת הלימוד ואמר לו בזה הלשון: די ליפען זאלין דיר ניט צו שטיין וכו', גם אמר לו רבנו ז"ל בזה הלשון: די תורה וועט דיר קוויקין, די תורה וועט דיר שטארקין - ועוד כמה שבחים חשב אז, ובסוף הרים את קולו - ואמר לו בזה הלשון: די תורה מאכט רייך!!! ע"כ. - והוא התחזקות והתעוררות נפלא להתמדת התורה, בפרט שסגולת התורה בעצמה היא לזכר את הנפש, כי המאור שבה מחזיר את האדם למוטב, וכמאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל: "גלייך דוא ווייסט דעם כח פון דער תורה", ע"כ. כי התורה יש לה כח להוציא את האדם מכל מיני טינופת, והתורה נמשלת לאש ומים, לשרוף את הרע ולטהר מן הטומאה. ומסתברא, שהלימוד צריך להיות על פי דעת הצדיק, כי אור התורה גנוז אצל הצדיקים האמיתיים, ובלעדיהם לא נמצא ידיו ורגליו בבית המדרש, מחשש שלא ימושו ויתגשמו חס ושלום דברי התורה מפינו, ולא נהיה ח"ו בכלל "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי", וכמובא בליקוטי מוהר"ן סי' רע"ד שאם אין הלימוד כראוי אזי הקליפה ל'יליית' שהיא גימטריא תלמודי מקבלת כוחה מלימוד הזה ר"ל ה' ישמרנו. אבל כיון שהגיע לפרשת דרכים, שהוא הצדיק המפריש לכל אחד דרך לפי שורש נשמתו, אזי ניצול מכולם (ליקו"מ תורה ד').

ויהא רעוא, שיהיה חלקנו בין יושבי בית המדרש של אהל רבנו ז"ל, ורק על פי דברי עצותיו הק', נתנהג בכל עניינו בין בגשמיות בין ברוחניות. ונזכה לכל המתנות וה"דרשה גישאנק" של הז' בעטלירס, חיים טובים וחיים ארוכים וכו', ביום החתונה של מתן תורה, ויום ההילולא של דוד המלך ע"ה, אשר רק עליו רמז רבנו ז"ל שהוא אחד מהז' בעטלירס השייך ליום ג', וגם מתן תורה היה ביום השלישי להגבלה, כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני. אשרינו, אשרינו, שזכינו לשמוע מעשה נוראה כזאת, אשר סוד מעשה זו נעלם מכל העולמות. - אחי חביבי חזק ואמץ להכריח את עצמך בכל עוז וחדוה, לבוא לשמחה עצומה, לקיים מצות "ושמחת בחגך" בחג השבועות הבא עלינו לטובה, ובכל יום טוב מתקבץ חלקי השמחה מכל השנה, לתוך הלב של השנה שהוא היום טוב, ועל ידי זה נזכה לטהר עצמנו ברגל, ולקבל פני רבנו ז"ל ברגל, אשר כידוע כל קדושת יום טוב תלוי בהצדיק, ובהתקשרותנו אליו ז"ל ובאהבתנו אותו, נרגיש את קדושת יום טוב.

מאתי יידו לנצח, הקשור בעבותות האהבה ומבקש רחמים גדולים
בעד רפואתו השלימה
נחמן ישראל בהרה"ח כאמור"מ (שליט"א) [זצ"ל] בורשטיין

התורה הזמנית

בחודש סיון ממשיכים

ביתר שאת תורה כ"ה "אחוי לן מנא"

ובזאת הננו להזכיר לאברכים היקרים מה שכותב מוהרנ"ת בדבר חשיבות כתיבת חידושי תורה לעיין ולחדש בתורת רביה"ק: "שמעתי מאחד שהזהיר אותו [רביה"ק] שישתדל לעיין בתורתו, ויראה לחדש בתורתו איזה דבר... כי הוא תיקון גדול להרהורים, כי כל ההרהורים באין ע"י כח המדמה, וע"י שמחדשין איזה דבר בתורה, שזהו בחי' מדמה מילתא למילתא, עי"ז מתקנין פגם ההרהורים שבאין ע"י המדמה". (ק"ה תנינא)

ובתורה הזמנית הנלמדת עתה כתוב לאמר "כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה" ומה טוב ומה נעים לכתוב חידושים על תורה זו לתקן ולברר את המדמה.

ואין מחזקין אלא למחזקין

תאריך אחרון למסירת חומר: ט"ו תמוז

בברכת התורה
המערכת

אברך יקר!

אם עדיין אינך נמנה על משתתפי החבורות,

הננו אליך בקריאה של חיבה!

בוא והשתתף בגיבוש והאחדות שכבר החל בחבורות ונזכה לקבל ממך ותקבל ממנו חיות חדש בעבודת ד' והתקרבות לצדיק! בחר לך חבורה שבועית כלבבך!

חבורת יום א':

בבית מדרשנו מא"ש בבית צבי, אחרי מעריב, באידיש
כל שבוע משפיע אחר
אחראי: ר' נתן קלצקי 05271-13218



חבורת יום ב':

בבית ר' אליעזר קירשבוים, אחרי מעריב, באידיש
ע"י הר"ר שמעון צבי שפירא הי"ו
אחראי: ר' שמואל נחמן גודלסקי



חבורת יום ג':

כל שבוע בבית א' מחברי החבורה, אחרי מעריב,
בלשה"ק, שיחת חברים ביחד עפ"י ספר "חיי מוהר"ן"
אחראי: ר' חיים צ'צ'יק 05484-85412



חבורת יום ד':

בבית מדרשנו מא"ש בבית צבי, באידיש, אחרי מעריב, ע"י הר"ר
ראובן שיף הי"ו
(לאברכים בני שנה ראשונה)

הידעת ???

כי רשימות האברכים עוברת את ה 170 - אברכים בליעה"ר!!!
אפשר בהחלט לפתוח עוד כמה חבורות אם תיענו לקריאתנו!

רק אתם החזיקו עצמכם יחד
אז תהיו אנשים כשרים

ברכת מזל מזב חמה ולבבית לחברי יקרים:

ר' יחיאל הירש
ר' מאיר פוקס
להולדת הבנות

ר' שמעון
תפילנסקי
לנשואיו
בשעתומ"צ

ר' עקיבא יוסף אנשין
ר' נחמן שמעון קרלכר
ר' משה נחמן ליפשיין
ר' אהרן גרומן
ר' נחמן טרייסמן
להולדת הבנים